maiorem miſeriam. Sed quid? Certe hanc maiorem miſeriam mere-
tur tua ſuperba verecundia. Illam igitur poſtponas humiliando
temetipſum.et ipſam tuam indigētiam detegendo.et q̄ntitas miſe-
rie tue minuetur.et omnis premiſſa ceterorum pauperum cōſolatio
ad te ſicut ad alios extendetur.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad ſecundum triſtem ſic ait. Tu conquereris
de miſeria qui mendicas pro teipſo hoſtiatim.et quare cōque-
reris, videtur potiſſima ratio. quia times deficere in neceſſarijs et
quia talis mēdicitas ruborem inducit humiliationis. Si primum
eſt in cauſa.cōſoletur te memoria diuini promiſſi quod eſt infallibi-
le.non inquit dominus te deſeram neq3 derelinquā. Sane hoc pro-
miſſum efficaciam habet: ſi plena fiducia ſequaris illud propheti-
cum conſilium. Iacta cogitatum tuum in domino et ip̄e te enutriet
Porro ſi querele tue rubor humiliationiſ eſt in cauſa.eo q̄ adhe-
ret dicte mendicitati que fit hoſtiatim. ſcias hoc pro conſolatione
q̄ illius humiliationis cum ſit via ad illam ſublimē et deo gratiſ-
ſimam virtutem humilitatis nullum precium eſt condignum.

Explicit ſeptimus liber de cōſolatione theologie. Incipit octa-
uus continens conſolationū remedia oportuna contra illa turbati-
ua que opponuntur amicicie et ſocietati. Capitulum primum con-
tinens conſolationes ſup̄ carentia ſeu amiſſione fidelis amici.

Octauo principaliter viginti triſtibus ad ſupradictā
dominam conſolatricem accedentibus.primo omniū
vnus ex eis ꝓpter carentiam et amiſſionem amici tri-
ſticia pregrauatus ante ceteros ipſam dominam al-
loquitur in hec verba. O domia mea inclita amicicia
grata careo.de quo ex intimis ſum turbatus. At illa
vlteriorem querelam non expectans.de puellis ſe comitātib9 mox
quatuor acciuit.imponēs eis vt triſtē iſtum pro poſſe ſuo cōſolētur

I. CONSIDERACIO.

Prima puella triſtem alloquitur in hunc modum. Cur intantū
de amici carentia turbaris? mox em̄ vt amicum haberes.aut
eidem non amica viciſſitudine reſponderes: aut tu viceuerſa etiam
ipſius amicus eſſes. Si primum detur fidelitatem quidē. ſi vero ſe-
cundum ꝑderes temetip̄m. eſt enim amicus alter ip̄e. Sed neutrū
horum conuenit. Nimirū homo inſidus merito deteſtabilis eſt.cō-
tra quales etiā ip̄e paul9 impingēdo dicit. ſine affectione.abſq3 fe-
dere.porro ſeip̄m perdens maximam incurrit iacturā. quid em̄ ipo
ſibi p̄cioſius eſſe poſſ3? Tu quoq3 ſi ſ3m amicicie rationem es fact9
alter ille.accidentia veſtra cōmunia erunt. et hoc pacto mala plu-
rima eius ex parte occurrētia poteriſ formidare. Q9 ſi talē habuiſti.

atq; ꝑdidiſti.cum illo ſimul etiam dicta plurima mala timore cor-
dis prehabita numerū bonorum excedentia ꝑdidiſti. Quid ergo?
Profecto ſtultum eſt de malorum perditione eſſe querulosum.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ſic ait. Cariſſime de amici amiſſiōe querularis.
Sed non oporteret. Nempe recupabile damnū eſt. Audi Sene-
cam illuſtrem. Amicum inquit perdidi.et quaſi ad alterum reſpon-
dens dicit. Alium quere.et ibi euʒ queras. vbi inuenias. q̄re inter
liberales artes. inter honeſta et recta officia. quere in laboribus.
ad menſam res iſta non queritur. Hec ille. Qui rurſum ait. Perdidi
amicum et reſpondet. Fortem animū habe. ſi vnū erubeſce. Si vni-
cum. quid tu in tanta tempeſtate ad vnā anchoram ſtabas? Hec Se-
neca. qui hoc verbo vltimo videtur dicere pluſq̄ amico vnico. ani-
mi tui fortitudini innitaris.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ſic ait. Cariſſime amicū ꝑdidiſti. ſcito hoc et cer-
tus eſto. ſi tu hoc ꝓpter deum patienter feras. ꝙ tunc habebis
coram deo om̄e illud ꝓpter qd damnū hm̄ōi nolles pati. Sed quid?
Dices forte. Quid confert habere coram deo? aut quo pacto, hoc
habebo corā ipo? Certe felici ꝯmercio. terrena ꝓ celeſtibꝰ. pitura
ꝓ eternis ꝯmutando. An non dixit paulus. potens eſt depoſituʒ
meum ſeruare in illum diem. ſ. eternitatis. iuſtus iudex. An nō dix-
it ipſe dominꝰ ꝙcum ad cambiū huiuſcemodi? Theſauriſate vobis
theſauros in celo. vbi neq; erugo. nec tinea demolitur. et vbi fures
non effodiunt nec furantur. Certe in ſcrinio diuine memorie reſer-
uatur illud tibi. quo tanq̄m merito fiet recōpenſatio. et ꝑpetua omni-
um patienter ꝓpter xp̄m temporaliter perditorum.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella ſic ait. O homo amicum ꝑdidiſti. Si malus erat
multum gaude. Ip̄e em̄ te forſitan ꝑdidiſſet. Scriptum quippe
eſt. Cum ꝑuerſo ꝑuerteris. Sed et mūdana ſciētia teſte in habenti-
bus ſymbolum. facilior eſt tranſitus. Porro ſi bonus erat iam
non ꝑdidiſti. ſʒ ip̄m ad regna celeſtia p̄miſiſti. Audi prem clareual-
lis. qn̄ inquit nos moriēdo deſerūt quos amamus: nouimꝰ eos nō
in eternum relinquere nos māſuros. ſed aliquantū p̄cedere ſecutu-
ros. Hec ille. Sed ſi vis ſcire. cur p̄cedunt? Ecce vadunt parare ti-
bi locum inter ſydereas manſiones. Nōne illiꝰ xp̄ianiſſimi militis
ſancti Sebaſtiani ꝯſimilē ſentētiā ad amicos. marci et marcelliani
ꝓlatā audiuiſti? Nolite inquit timere. nō ſepabuntur a vobis. ſʒ va-
dūt vobis p̄parare ſydereas māſiones. i quibꝰ vna vobiſcū et cū fi-
lijs vr̄is i ꝑpetuo gaudio maneatis. Nolite o amici reuocare quos
diligitis, a vita ad mortē. a gaudio ad luctū. a lumie ad tenebras.

Hec ille miles glorioſus· qui quidem teſtante approbata viſione legitur hec dixiſſe angelo tenente librum ante oculos eius. ex cuius lectione loquentis oratio decurrebat·

¶ Capitulum ſecundum continens conſolationes ſuper carentia vel perditione carnalis amici. vel amice. vt amaſij. vł amaſie·

SEcundo poſt premiſſa ad ſepedictam dominam conſolatricem acceſſit et alius triſtis ſuper materia ꝑmiſſi capituli querens conſolari· At illa mox eidem de ſuis puellis quinqȝ conſolationis gratia deputauit·

¶ I· CONSIDERATIO·

PRima puella ſic ait· O ſimplex homo cur turbaris· cur non potius conſolaris, de perſone eius carentia que in preſentiarum habita pernicioſas ymagines tibi ingereret incunctanter. Ad qđ periculum dinoſcendum· Audi illum regularem. hugonem loquor Anime inquit que in corpore viuentes per dilectionem rerum viſibilium corporalibus ymaginibus afficiuntur· a corporibus exeūtes in eiſdem ymaginibus tormenta patiūtur· propter hoc em̄ ibi corporalibus paſſionibus teneri poſſunt· quoniam a corruptione corporalium affectionum hic mundate non fuerunt. quam ſcilicet corpulentiam de corporis dilectione traxerunt· ſtudeat igitur anima in hac vita ſe ab huiuſmodi federantia mundare: quatenus cuȝ hic exierit inde nihil corporeum ſecum trahat. et a corporali paſſione immunis exiſtat· hec hugo antedictus·

¶ II· CONSIDERATIO·

SEcunda puella ſic ait· Cur velles habere amaſiam vel amaſium. vt amicam. vel amicum· vel ſi prius habuiſti? cur non libēter perdidiſti? Nonne dicit cycero et vtiqȝ bene· qui inquit ſuis rationibus inimicus fuerit: ſemper eum quomodo alienis rebus amicum fore ſperes· Nam quem amicicia perfidioſum cognoueris eū? quare putes amicicias cum fide habere poſſe? Hec ille· atqȝ amaſijs quibuſqȝ id ineſſe non dubites· proprijs enim rationibus inimicantur dum eas contemnunt. dū contra eas viuunt. et ipſas abiciunt· et nolunt per eas intelligere vt benefaciant· ac proinde ſibimetipſis ſunt perfidioſi· quomodo ergo vt amici fideles bonum diligerent alienum? Nequaꝙ ergo cum fide ad ſua correlaria amicicias habere poſſunt·

¶ III· CONSIDERATIO·

TErcia puella ſic ait· O homo amaſia cares. ł etiaȝ amiſiſti· Cur inde turbaris? queſo coniectes potius cyceronianū illud exēplum· Ait cycero amari iocundum eſt ſi curetur. ne quid inſit amari· Tu igitur collige in ſinum mentis ſenſum contrarium. exiſtimās nequaꝙ eſſe iocunduȝ amari· eo ꝙ plurimum inſit amari· nonne em̄ amarum eſt timere continue prodi· timere ſcandalizare· timere honorem perdere· timere probabiliter amaſie vel amaſij animaȝ atqȝ

propriam perdere. et ad eternas flamas diſponere. eo citius incurrendas. quo per occiſionem fatui amoris occaſione. vitaꝫ hanc miſeram frequenter contingit perdere. Nonne hoc amaruꝫ eſt? An nō verum dixit ſapiens. O mors ꝙ amara eſt memoria tua homini iniuſto.

IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella ſic ait. O ſtulte illa ad quam dicis vel in corde ſitiuit in te anima mea. ꝙ multipliciter tibi caro mea. ſitim tuam non extinguet. Non enim habet hec cellam vinariam qua te introductum vino caritatis rubeo valeat debriare. ꝙuis forte pēdulum affectionis poculuꝫ infectiue prebeat parumper. ne vel patenter inficiat. aut abhominabile exiſtens vomituꝫ prouocet. tenuiſſima quadam caritatis ſimilitudine rubricatum. Tali igitur libēter conuerſatio tua careat. ne ſitiꝫ in te ꝓuocet quaꝫ extinguere minime queat.

V. CONSIDERATIO.

QVinta puella ſic ait. O tu homo inexperte ſcias ꝙ de carentia aut perditione amaſie minus curares: ſi doctoruꝫ ſcripta vel legeres. vel melius intelligeres. Vide nunc vel ſolaꝫ hugonis ſententiam. Fauus inquit diſtillans labia meretricis: et nitidius guttur eius oleo ꝛc̄. In fauo eniꝫ duo ſunt. mel et cera. et in facie meretricis ſimiliter duo. ſcilicꝫ decor et gratia. hoc eſt pulchritudo oriſ. et dulcedo ſermonis. Cera ſuccendit ignem. mel prebet dulcedinē Sic pulchritudo meretricis igne libinis inflamat carnem. blandimento vero lenocinantis ſermonis ſubuertit menteꝫ. ſtillat mel ex cera. dum meretrix verba ſua mollit et facit dulcia. Hanc autē dulcedinem eterne mortis amaritudo comitat᷑. Vnde ſequitur ibi. nouiſſima illius quaſi abſinthium: et acuta quaſi gladius biceps. Diligit mulier vt decipiat. amat quod habes. non qd̄ es. Hec ille doctor. qui et plures alios habet etiā excellentiores. vt patebit in ſequentibus ſecum ꝯcordantes.

Capitulum tercium continens cōſolationes ſuper carentia familiaritatis mulierum

TErcio poſt premiſſa ad dominam ꝯſolatricem acceſſit et alius triſtis querens ſup familiaritatis mulierum carentia conſolari. At illa eidem huius rei gratia de ſuis puellis ſex protinus aſſignauit.

I. CONSIDERATIO.

PRima puella ſic ait. Tu qui mulierum familiaritatem deſideras: ſtultum te eſſe probas. Nonne times venena. nonne et peſtilentiam. Cuiuſmodi mala non ſolum fugienda ſunt vbi eſſe inueniuntur: ſed prorſus abhorrenda ſunt vt mortifera. Sed vbi meli⁹ inueniuntur ꝙ in mulierum familiaritate. Audi magnum patrem auguſtinum. De carbonib⁹ inquit ſcintille diſſiliunt. de ferro rubigo nutrit᷑. morbos aſpides ſibilāt. et mulier fūdit ꝯcupiē peſtilētiā

In riſu aliquando diſſol uitur. nunc blandicias exhibet. et quod eſt
venenoſius ſup̄ cūcta pſallere delectatur aut canere. Cuius cantu
tolerabilius eſt audire baſiliſcū ſibilantē. Hec magnus pater.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ſic ait. Si cares familiaritate periculoſa. id eſt
plena periculis. gaude non triſteris. Heccine quidē eſt muli-
erum familiaritas. Ecce quid dicit Ambroſius ille magnus. Ianua
inquit dyaboli. via iniquitatis. ſcorpionis pcuſſio. noctuūq3 gen⁹
eſt femina. cum p̄ximat ſtimulat. ignem incendit. flāmigero igne
percutit cōſcientiam pariter habitantis. et exurit fundamenta mō-
tium ſi cum viris femine habitēt. viſcarium non deerit dyaboli. ſi
pudicam queris feminam quā bene videris conuerſantem. mēte di
lige non corpali acceſſu frequentes. femine cum viris habitantes
germinant ſpinas: et archana mentiu3 acuto mucrone percutiunt.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ſic ait. Cur familiaritatem mulierum diligis. cō-
tra quarum aſtucias ſtante familiaritate vix aut nunq̄ ſecur⁹
eſſe poſſis q̄ntumcunq3 pfectus ſis. Audi venerabilem jeronimum
preſbiterum. Hoſpitiolum inquit tuum aut raro aut nunq̄ mulie3
pedes terant. omnes puellas aut virgines xp̄i. aut equaliter igno-
ra. aut equaliter dilige. Vide ne ſub eodem tecto manſeris. nec in
preterita caſtitate confidas. nec ſampſone fortior. nec dauid ſancti
or. nec ſalomone potes eſſe ſapientior. memento ſemp̄ q̄ paradyſi
colonū de poſſeſſione ſua mulier eiecerit. Vnde ait quidā. Adā ſam
ſonem. regem dauid et ſalomonem. Femina decepit. quis mō tut⁹
erit. Hec ille pater venerabilis. Qui et alibi de deceptoria mulie-
ris aſtucia ita dicit. De induſtria diſciſſa fit tunica vt aliq̄d intus ap
pareat. operitur quod fedū eſt. qđ formoſum eſt. criſpanti cingulo an
guſtum pectus artatur. capilli in fronte vel in aures defluūt. pal
liolum interdum cadit vt candidos nudet humeroſ et quaſi videri
voluerit. tollit feſtina quod texerat nolens. aliud pollicetur. aliud
oſtendit. Lingua pſonat caſtitatem: et totum corpus profert impu
diciciam. Vix eſt ita turpis aut ſenio confecta: que non gaudeat et
libenter audiat ſi dicatur eſſe pulcra. Delectant caſtas etiam p̄co-
nia forme. Hec dictus pater. Qui rurſum alibi dicit ſic. Noui ergo
quaſda3 iam maturioris etatis et pleraſq3 generis libertini adole-
ſcentibus delectari. filios querere ſpirituales. paulatimq3 pudore
ſarcito per ficta matrum nōia erumpe in licenciam maritale3. Hec
ille pater. Et ecce quid mulierū familiaritas opatur. que tot et tā-
tis aſtutijs viro etiam perfecto inſidiatur vt infatuetur. et caſum
patiat᷑. Cui⁹ rei etiā ad maturas adoleſcentiū matres ſe facientes

immo et ad confectas ſenio participium extēditur. nec huic malo
in quantitate vllum bonū familiaritatis compabile repentur.

IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella ſic ait. O kariſſime nunꝙ non vel aliquando au:
diuiſti hoc famoſum ꝑuerbium. Nimia familiaritas ɔtemptū
parit. peruerti in hm̄oi ludibriū nimia familiaritas cōceptum pic.
et reuera ne dixerim ludibrium poteſt quidē etiam ſerio dici. Hinc
magnus pater Auguſtinus āmonet dicens. Memēto thamar quia
ab amon fratre ſuo corrupta ſit. vbi vnius eſt tabernaculi conuer
ſatio carnis. nō facile tollitur delectatio. Hec ille pater. Facta au
tem corruptione huiuſcemodi: quid ſequitur. Profecto preter infa
miam que de maximis bonis vnum tollit. ſ. bonam famam. Multo
tiens etiā ſequitur odium mulieris corrupte: et occiſio viri corrū:
pentis. queādmodū hec in thamar et amon ſequebātur. Nam vt re
gum libro de amon et thamar legitur. oppꝛ̄ſſit viribus eam et cuba
uit cum illa. et exoſam eam habuit amon magno odio nimis. ita vt
maius eſſet odium quo oderat eam amore quo ante dilexerat. Hic
autem amon vt ibidem legitur tandem ob dictum ſcelus per pue:
ros abſalon fratris ſui eſt occiſus.

V. CONSIDERATIO.

QVinta puella aduertens triſtem de numero eſſe clericorum ſic
ait. et ſi mulierum familiaritas ɔmuniter viris ſit ꝑiculo. ſpe:
cialiter tamē clericis. et maxime iunioribus eſt vitanda. Audi ma:
gnum Ambroſium. Viduarum inquit ac virginum domos niſi viſi
tandi gratia. et hoc cum ſenioribus. hoc eſt cū epiſcopo. vel ſi gra
uior cauſa eſt cum pꝛ̄ſbitero iuniores adire non eſt opus. Quid ne:
ceſſe eſt vt demus ſecularibus obtrectādi locum: Qꝫ ſi aliqua illa:
rum forte labitur. cur alieni lapſus ſubeas inuidiam. q̄nti non de
derunt errori locum et dederunt ſuſpitioni. Prima temptamēta cle:
ricorum ſunt feminarum frequentes acceſſus. Iſte ſexus reprehen:
ſibiles exhibet clericos. Hec ille magnus. Sed et decretorum li:
bro reperitur. qꝛ vbi nimia eſt familiaritas mulieruꝫ. ſtimuli antiqui
hoſtis non deſunt. Quia qꝛ non poteſt corde toto habitare cum deo.
qui feminarum acceſſibus copulatur.

VI. CONSIDERATIO.

SExta puella ſic ait. Cur ex eo triſtaris ꝙ mulierū familiaritate
priuaris: cum potius foret ꝓpter caſus ꝑiculum declinanda.
et ipſe mulieres tanq̄m graues caſtitatis iimice longius fugiendo.
eſto etiam ꝙ eſſent religioſe. Audi magnum patrem Auguſtinum
Grauem inquit iimicum fortita eſt caſtitas. cui non ſolum reſiſtenꝺ
dum. ſed dimiſſo freno longius fugiendum. nec eo minus timende
ſunt. quia religioſe. quia q̄nto religioſores. tanto citius alliciunt

et ſub pretextu pietatis latet fiſcus libidinis. experte crede epus lo quor coram deo non mentior. cedros libani. duces gregū ſub hac peſte cecidiſtē repi. de quorum caſu non magis ſuſpicabar q̄m amb roſij. vl' jeronimi impudica turpitudine. Quanti et quales clerice ſint et lapci poſt confeſſionū victoriarūqꝫ calcata certamina. poſt magnalia ac mirabilia vſquequaqꝫ monſtrata. noſcūntur cum his omnibus naufragaſſe. cum voluerunt in naui fragili nauigaſſe. q̄n tos leones domuit vna infirmitas delicata. que cū ſit vilis et miſera. de magnis efficit predam. ꝙ ſalomon ait. precium meretricis vix eſt vnius panis. mulier autem precioſas animas rapit. Hec pater ille magnus.

¶ Capitulum quartū continens conſolationes ſup carentia cōnubij ſeu coniugij.

Quarto poſt premiſſa ad dominam conſolatricem precipuam acceſſit et alius triſtis ſuper carentia coniugij deſiderans conſolari. Cui mox illa conſolationis gratia de ſuis puellis octo aſſignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad triſtem antedictum ſic ait. Utinam bone amice doctores conſuluiſſes. vel ſcripta eorum de carentia cōnubij ſeu coniugij legiſſes: triſtari vt reor nō habuiſſes. Audi magnū Ambroſium. Copula inquit nuptialis non eſt quaſi culpa vitāda: ſed quaſi neceſſitatis ſarcina declaranda. Audi quoqꝫ ad idem valerium maximū. Matellius inquit. reſpondit Mario. cuiꝰ filiā dote diuitem. forma amabilem. genere claram. fama felicem. ducere noluit. malo inquit meus eſſe q̄m ſuus. Cui Marius. immo ip̄a erit tua. At ille īmo virum oportet eſſe vxoris. lopcum enim eſt. Talia erunt predicata. qualia ſubiecta eſſe pmiſerint. Sic facetia verbi matellius. diuertit dorſum ab oneribus eius. Hec valerius. Ecce igitur ꝙ et hac ex ſcriptura copula nuptialis onus ſeu ſarcina reputāda eſt. quod et ſcripta ſeu dicta doctorum ſubſequētia declarabunt. quorum vnum ſolum hic ſupaddo. Ecce dicit. Dyog. phs Nulla eſt vxor tam bona in qua non inuenias quod conqueraris. nihil muliere moleſtius. mulier ſpecioſa templum eſt. edificatū ſuper cloacam. Hec ille. qui de cloaca conqueritur q̄muis ſpecioſa ſit. et vt ſimilitudo templi edificetur ſeu ornetur Sane quia nulla eſt in qua nō inueniatur aliquid conquerendū. videtur plane in quaslibet cōſiſtere diſpendium oneroſum. cui alludit pulcrum aliquid quod narrat valerius maximus. Pachimiꝰ inquit rex ait arrio vicino ſuo. amice arborē habeo in orto infelicem in qua ſe prima vxor mea ſuſpendit. et poſtmodū ſecunda. et iam nunc tercia. Cui arrius. miror te in tantis ſucceſſibus lacrimas inueniſſe. et iterum diſpēdia arbor illa tibi ſuſpēdit. et tercio. Amice da mihi de arbore illa ſurculos quos ſeram.

¶ II. CONSIDERACIO.

pho

no

SEcunda puella ſic ait. Cur turbaris de carẽtia cõnubij quo te
quidem periculoſe exponeres deceptioni. Nonne venerabili
jeronimo recitante audiuiſti Verſum hunc. Adam Sampſonem re
gem Dauid et Salomonẽ. Femina decepit quis modo tutus erit.
Audi tamen ſpẽaliter magnum Ambroſium de ſampſone. Sampſon
inquit validus et fortis leonẽ ſuffocauit. ſed amorem ſuum ſuffo
care nõ potuit. vincula ſoluit hoſtium. ſed ſuarum non ſoluit nexꝰ
cupiditatum. meſſes incendit alienas. ſed vniꝰ ipſius mulieris ac-
cenſus igniculo. meſſem ſue virtutis amiſit. Audi rurſum valerium
maximũ. de ipſo ſalomone. Sol inquit hominũ ſalomon. thezaurꝰ
deliciarum. ſapientie domini ſingulare domicilium. craſſo tenebra
rum fuſcatus attramento. lucem anime ſue. gloriam domus ſue. fe
minarum facinore amiſit. Hec ille.

III. CONSIDERATIO.

TErcia puella ſic ait. Amice ꝙ non ſit dolendum de carentia fe
mine ſiue bone ſiue male patet. Profecto valerio maximo at-
teſtante. Optima inquit femina que rarior eſt fenice. amari nõ põt
ſine ſollicitudinis amaritudine. et metu frequentis infortunij. ma-
le vero quarum tam copioſa ſunt agmina vt nullus locus ſit expˢ
malignitatis earum. cum amantur amare pungũt. et afflictioni va
cant vſqꝫ ad diuiſionẽ corporis et ſpiritus. Hec ille. Sed econtra
teſte hugone. Quieta eſt continens vita quã non inquietat vxoris
ſuſpicio. non ſollicitat ancillaꝝ ſumptus. nec conturbat filiorum
peruerſitas. que mundicie gignit florem. pietatis parit fructum.
bone conſcientie profert odorem.

IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella ſic ait. Cariſſime ad non deſiderandũ cõnubium
mouere te deberet palliata et inſidioſa malicia feminarum: et
periculoſe fallacie ipſarum. Audi illum vetuluꝫ pictagoram phm
Duo inquit genera lacrimarum habentur in oculis feminaꝝ. Veri
doloris vnum. inſidiaꝝ alterum. His cum addicione concordat ſe
neca. Aut inquit amat. aut odit mulier. Flere feminã eſt mendaciũ.
duo genera lacrimarum habentur in oculis feminarum. veri dolo
ris vnũ. inſidiaꝝ aliud. mulier cum ſola cogitat. mala cogitat Hec
ſeneca. Sed et hanc de malicia feminaꝝ confirmat ſententiã vale
rius ille maximꝰ. Linea inquit virũ ſuum interfecit quẽ nimis odi-
uit. Lucilia ſuum quem nimis amauit. Illa ſponte venena miſcuit.
Hec decepta furorem mortis ꝯpinauit pro amoris poculo. Amice
ꝯtrarijs otendunt votis iſte. neutra tamen defraudata eſt a frau

dis feminee ꝓꝓrio.id eſt malo. varijs et diuerſis incedunt ſemi-
tis femine. quibuſcūq3 anfractibus errant. q̄ntiſcunq3 deuiant in
vijs vnicus eſt exitus. vnica eſt omnium viarum ſuarum metha.
vnicum caput et conuētus omnium diuerſitatum ſuarum malicia.
exemplo harum cape expimentum ꝙ audax eſt ad omnia quecūq3
amat vel odit femina. et artificioſa eſt nocere cum vult. ſed ne lon
go diſpendio te ſuſpendā. lege aureolum theofraſti. et medeā jaſo-
nis. et vix pauca inuenies impoſſibilia mulieri. Amice det tibi do-
minus omnipotens. omnipotētis femine fallacia non falli. Hec il
le. Qui rurſu3 ſic dicit. Ait Catho vticenſis. ſi abſq3 femina eſſ3 mū
dus: cōuerſatio noſtra non eſſet abſq3 dijs. Amice catho nō niſi cē-
ſa et cognita loquebatur. nec quiſq̄ feminaru3 execratur ludibria
niſi luſus. Hec iterum ille qui prius.

V. CONSIDERATIO.

QVinta puella ſic ait. Cariſſime p̄ter p̄miſſa. Audi adhuc de lu-
dibrio feminarum hugonem illum regularem. Scribit inquit
Erodicus. ꝙ mulier cum veſte deponit verecundiā. et quod ſine te-
ſte gerit. quaſi non fecerit obliuiſcitur. Siquis aute3 teſtis affuerit.
ipſa tamen artificio lingue cogit eū non vidiſſe qd̄ viderit. et quod
verbis excuſare non valet. hoc lacrimis excuſat. blanditur oculis.
ſeducit oſculis. inſtat amplexibus. Hec ille. et nōne hac arte cōtra
virū preualet. De hoc audi magnū patre3 auguſtinū. Nihil inquit
eſſe ſentio quod magis ex arte deiciat animū virilem. q̄m blandimē
ta femine corpumq3 ille contactꝰ ſine quo vxor haberi nō poteſt.

VI. CONSIDERATIO.

SExta puella ſic ait. Cariſſime ne de carentia coniugij doleas.
Hoc te moneat ꝙ femina ad omnia maleficia facilius viris
mouetur. Audi de hoc cyceronem. Viros inquit ad vnūquodq3 ma
leficium. ſingule cupiditates impellūt. mulieres ad omnia ma-
leficia cupiditas vna ducit. muliebrium viciorum omnium funda-
mentum eſt auaricia. Hec ille. cuius attenta ſententia. mirum eſt
ꝙ monere virum valeat ad matrimonium contrahendu3. preſertim
attenta pariter aurei oris ſententia et deſcriptione mulieris. Non
inquit expedit nubere. quid aliud eſt mulier niſi amicicie inimica.
ineffugabilis pena. neceſſarium malum. naturalis temptatio. deſi
derabil' calamitas. domeſticum periculū. delectabile detrimentū
mali natura boni colore depicta. ergo ſi dimittere illā peccatum
eſt. tenere autem vere tormentum eſt. neceſſe eſt vt aut dimittentes

adulteria faciamuſ· aut quotidianas pugnas tenẽtes habeamus.

VII·CONSIDERATIO·

Septima puella ſic ait·O bone amice ne carentiã cõnubij mole
ſte feras·Audi venerabilẽ jeronimum·Vxorem inquit paupe=
rem alere difficile eſt·diuitem ferre tormentum·quid prodeſt dili
gens cuſtodia cum vxor impudica ſeruari non poſſit.pudica nõ de
beat·pulcra cito adamatur·feda concupiſcit·difficile cuſtodit quod
plures amant· moleſtum poſſidere quod nemo habere dignatur.
minore tamen miſeria deformis habetur ꝙ formoſa ſeruatur·nihil
tutum in quo totius populi vota ſuſpirant· alius forma·aliꝰ inge
nio·alius facetia· alius liberalitate ſollicitat· aliquo modo expu
gnatur quod vndiqꝫ inceſſitur·Hec ille pater venerabilis·

VIII·CONSIDERATIO·

Octaua puella ſic ait·O kariſſime ſi vnꝙ cogitaſti illam claram
et generoſam cõtuberniũ dei habentem que non marceſſit ſa=
pientiam tibi ſponſam aſſumere.et amator fuiſti forme illius·tunc
ſcias ꝙ tibi ſpecialiter mĩme conuenit cõtrahere matrimoniũ·hoc
enĩ eſt ꝑ ſapientes ſolẽniter determinatum· Ecce quid dicit in hac
parte hugo ille regularis·Non eſt inquit vxor ducenda ſapienti·
Primum.quia ſtudia phĩe impedit.nec poteſt quiſꝙ liberis et vxo=
ri pariter inſeruire·multa ſunt matronarum vſibus neceſſaria,videlꝫ
ꝓcioſe veſtes·aurum·gẽme·ſumptꝰ·ancille·ſupellex varia·Deinde ꝑ
totas noctes garrule ꝯqueſtiões·illa ornatior ꝓcedit in publicũ·
hec honoratur ab omnibus.ego in cõuentu feminarum miſera deſpi
cior·Cur aſpiciebas vicinam·Quid cum ancilla loquebaris· de fo
ro veniens· quid attuliſti· non amicum habere poſſumus.non ſo=
dalem alterius amorem ſuum ſuſpicatur odium· adde ꝙ nulla eſt
vxoris electio· ſed qualis aduenerit talis ſit habenda.ſi iracunda,
ſi fatua·ſi deformis·ſi ſuperba·ſi fetida·ſi quodcũqꝫ vitij eſt poſt
nuptias diſcimus·equus·aſinus·bos·canis·et viliſſima mancipia
prius probantur et ſic emuntur· ſola vxor non oſtenditur ne ante
diſpliceat ꝙ ducatur·Hec ille·Nec ſolus ille·Sed ante eum alius
prius per ſororem meam nominatꝰ theofraſtus· ſ·qui q̃muis fere
omnia premiſſa tangat·tamen ꝓpter ſanctitatẽ materie et eiꝰ incul
cationem,necnõ et ꝓpter additionẽ et ꝯpletionem·repetitionẽ vti=
lem velut nugationem non vitabo· Queſtionem nanqꝫ verum ma=
trimonium contrahere liceat ſapienti ipſe theofraſtus olim diſpu=
tauit et concluſit ꝙ non liceat· etiam ſi ſit pulcra·ſi bene morige=
rata·ſi honeſtis parentibꝰ nata·ſi ipẽ ſanus et diues·Primo quia
ſtudium phĩe impeditur·nec poteſt quis vxori et libris pariter in=
ſeruire·Secundo quia pro vxore plurima requiruntur·precioſe ve
ſtes·aurum·gẽme·ſumptꝰ·ãcille·lectice·Tercio garrule ꝯqueſtiões

Illa honoratior procedit in publicum. et ab hominibꝰ honoratur. ego in conuentu feminarū misera deſpicior. Quarto quia alterius amorem ſui odium ſuſpicatur. Quinto ſi doctiſſimus preceptor in aliqua vrbium fertur. nec vxorē relinquere. nec cum ſarcina ire poſſumus. Sexto quia nulla eſt vxoris electio nec mutatio. ſed qualiſcunqꝫ venerit tenenda. ſi iracūda. ſi fatua. ſi deformis. ſi ſuperba. ſi fetida. quodcunqꝫ eſt poſt nuptias diſcimus. equus. aſinꝰ. bos. canis. et viliſſima mancipia probantur prius. et ſic emuntur. ſola vxor non oſtenditur. ne ante diſpliceat q̄m ducatur. Septimo quid prodeſt diligens cuſtodia. cum vxor impudica ſeruari nō poſſit. pudica non debeat. ſemꝑ em̄ ſi artatur ſeu reſtringitur quoquo modo incidit in odium. ſi exponitur vel laxatur incidit in ꝑiculum. Octauo pulcra facie adamatur. feda facie cōcupiſcit. Difficile eſt cuſtodire quod plures amant. moleſtum eſt habere quod nullus habere vl' amare dignatur. Minore tamen miſeria deformis habetur q̄ formoſa ſeruatur. nihil em̄ tutum eſt in quo totius populi vota ſuſpirant. Nono ſi ꝓpter diſpēſationē domus vel languoris ſolacia vel fugam ſolitudinis ducantur. ſtultum eſt. Primo quia ſeruus fidelis melius diſpēſabit. Secūdo quia amici et vernule beneficijs obligati melius aſſiſtent languenti. Tercio ſapiens nunq̄ minꝰ eſt ſolus q̄m cum fuerit ſolus. quia ſi hominū copia defuerit. loquitur cum deo. Quarto liberorū cauſa vxorem ducere vt vel nomen noſtrum non intereat. vel habeamus preſidia ſenectutis. vel vt certis vtamur heredibus ſtolidiſſimū. Primo quid ad nos pertinet receſdentes emendo. ſi nomine noſtro alius non vocetur. cum innumerabiles ſint qui eodē nomine appellantur. Secūdo que ſunt ſenectutis auxilia nutrire illum dominum. qui aut prior te forte moriatur. aut peruerſis moribus ſit. aut certe cum ad maturam etatem venerit. tarde ei mori videaris. Hec iſte theofraſtus.

Capitulum quintum continens conſolationes ſuꝑ amiſſione bone vxoris vel mariti.

QVinto poſt premiſſa ad dominam conſolatricē ſepius memoratam acceſſit et alia ꝑſona triſtis ſuper amiſſione cōiugis petens conſolari. At illa huiꝰ rei gratia ei de ſuis puellis qtuor aſſignauit.

I. CONSIDERATIO.

PRima puella ſic ait. Cur turbaris de amiſſione coniugis. cum nihil tui ex hoc amiſeris. ꝓſertim ſpiritualibus tuis non amiſſis. Audi ſenecam. Stilbon inquit capta patria. amiſſa vxore cum ex incendio publico exiret. interroganti demetrio. nunquid omnia perdidiſſet. reſpondit. Nihil inquit perdidi. omnia mea mecum ſunt

iuſticia·virtus· prudētia·nihil enim bonū putare potuit quod eripi poſſet·Hec Seneca· Sed nunquit bene ſenſit ille de vxore·cum illam non eſſe de bonoꝝ ſuoꝝ numero reputarit· Profecto eo ſenſit minus male.quo habere vxorem modus habendi alieniſſimus diffinitur·

II·CONSIDERATIO·

SEcunda puella ſic ait·Cur de amiſſione coniugis meſtus es et triſtis· ſcias ꝙ ſi coniugem amiſſam patienter pariter et libenter deo dimiſeris·magis ſpecioſam atqꝫ magis fecundam habebis ſponſam·Audi Cyrillum·Cum quis inquit dimiſerit coniugē,inueniet diuinam ſapientiā,a qua procreabit ſpirituales fructus·Hec ille·Sed quales inquies fructus· Profecto primi et puriſſimi fructus eius teſte ſalomone·

III·CONSIDERACIO·

TErcia puella ſic ait·Cariſſime de bone vxoris amiſſione querularis·Sed non oporteret·Nempe et illud recupabile damnū eſt·Audi illum Senecam illuſtrem· Bonam inquit vxorem amiſi,et reſpondet quaſi alteri·Inuenies inquit ſi nihil queris niſi bonā vxorem·ſoror bona non poteſt reparari nec mater· vxor aduenticium bonum eſt·non eſt inter illa que ſemel vnicuiqꝫ contingunt·Multos tibi numerare poſſum quibus bonam vxorē lugentibus contigit melior·Nec ille vir illuſtris· eodem quoqꝫ pacto de boni mariti perditione poteſt vxor conſolari·nam et ipſa meliorē poterit inuenire.cum ſit dare bono meliorem·

IIII·CONSIDERATIO·

QVarta puella ſic ait· Vxorem vel filiū amiſiſti·circa te· idcirco bene actum noueris· Nimirum ipſam naturalem erga propinquos affectionem etiam in viris ſpiritualibus ita moderari difficillimum eſt.vt non in alteram partem aliquatenus prolabatur· hoc eſt vt in medio conſiſtens.nec citra remaneat,nec vltra menſuram debitam protendatur.et frequenter ſubtractio rei amate ipm amoris affectum ad ſe redire compellit.et ordinem ſuum retinere· Tecum igitur fortaſſe diuinitus eſt actum.quod et cum ezechiele propheta·cui ſcꝫ a domino dictum eſt·fili hominis ecce ego tollo a te deſiderabile oculorum tuorum et nō plāges.neqꝫ mortuoꝝ luctum facies·locutus ſum ergo inquit ꝓpheta ad populum mane. et mortua eſt vxor mea veſpere·

Capitulum ſextum continens conſolationes ſuper amiſſione liberorum·

SEcto poſt premiſſa ad p̄fatam dominā conſolatricē principalem acceſſit et alia pſona triſtis ꝓpter amiſſionē liberorum pturbata et querens cōſolari· Cui illa de ſuis puellis conſolationis gratia ſeptem deputauit·

I·CONSIDERATIO·

Prima puella ſic ait. O homo ſi filios ꝑdidiſti eo minꝰ habes
curare quo damnuꝫ hoc per equiualens eſt curabile. Vis hoc
ſcire: Audi illud qđ in patrum libro de abbate johanne in perſo-
nis quorundam ipſum viſitantium dicitur. Cur aduenerimꝰ inqui-
rit cum nos iam letus et omni cum gaudio tanꝙ natos proprios
ſuſcepiſſet. Hec ibi. Et ecce quid hijs in verbis de natis ꝓprijs ſup-
ponitur. per qualem modum propriorꝝ natorum amiſſio in perſo-
nis aliorum ſanctiorum et excellentiorꝝ eſſe remediabilis denota-
tur. Audi rurſum et archiantiſtitem illum inſignem ambroſiuꝫ lo-
quor ad propoſitum congruentius quoſdam alloquentem. Non in-
quit minus vos diligo quos genui euangelio. ꝙ ſi ſuſcepiſſem vos
de coniugio. gratia quippe vehementior ad diligendum ꝙ natu-
ra. hec ille inſignis. Deniqꝫ filiorum amiſſorum vicem ſupplere
poſſunt filij adoptiui. qui amiſſos facile poſſunt excedere in forma
et morum diſciplina. ac in omni virtute et valore. electione ipſorꝝ
ad hoc conferente. et ip̄a adoptionis gratia ſibi impenſa liberali-
ter in bona merito affectione ad patrem adoptantem ipſos confir-
mante.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ſic ait. Vt quid turbaris de amiſſione liberorꝝ:
cum nihil tui ex hoc amiſeris. id nanqꝫ ita tibi patere poterit
quemadmodum prius per ſtilbonem nepte mea referente patuit đ
vxore. De liberis autem an ſint boni. vel tales permanſuri ambigu-
um eſt. igitur et an ſint in bonis tuis computandi. immo ꝙ nō ſint
tua bona: aut minus proprie videtur illuſtris ſeneca innuere. Ami-
ſi inquit liberos. et reſpondet quaſi adulterum ſic locutum. ſtultꝰ
inquit es qui fles mortem mortaliuꝫ. periere perituri, habebant il-
li cuiꝰ magis erant ꝙ tui. educandos tibi illos mandauerat. reci-
pit illos. nō abſtulit. hec ſeneca.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ſic ait. O homo kariſſime. vel mali fuerūt filij tui
quos ploras vel boni. Si mali: et deꝰ illos tulit de medio. de
graui es ab eo onere ſupportatus. Quomodo em̄ non grauaret eo-
rum te malicia? quorum ad minꝰ mala vita magna eſt confuſio tua.
teſtante filio ſyrach. ꝯfuſio inquit patris eſt de filio indiſciplina-
to. Vis autem ſcire coram quibus ſit confuſio? Profecto non
ſolum coram hijs qui adhuc viuunt in hoc mundo. ſed etiam et p̄-
cipue coram deo. beata virgine. et coram infinitis qui ſunt in celo:
quos ſiquidem non latet indiſciplinata eorꝝ vita. et tua circa ip̄os
negligentia. Nimirum chriſtus. virgo beata. ac johannes euange-
liſta. et ſiqui alij corporaliter ſunt in celo. non ſolum poſſe habent
per intellectum cognoſcendi. ſed etiam per viſum. Nempe ſecun-
duꝫ ea q̄ alibi declarātꝰ. poſſunt illa q̄ corp̄aliter h̄ agūtꝰ ſuis ocu-
lis corp̄alibꝰ cernere mltū clare. nec viſioꝫ eorꝝ. ſeu ītuitū vſqꝫ ad

terram procedentem impedit localis diſtantia.nec corporum interpoſitio quorumcunqꝫ.et poteſt aſſignari ratio de vtroqꝫ.quia videlicet vident per viſibiles ſpecies ab ipſo deo ſi volūt ſibi influxas.eo quidem.quia diuina eius virtus ad nutuꝫ aſſiſtit. Sed quid: certe habito in viſu ipſoruꝫ per diuine virtutis influentiam actu videndi.impoſſibile eſt quodcunqꝫ obiectum illius actus vbicunqꝫ locorum fuerit non videri. ¶ Porro ſi filij per mortem ſubtracti boni fuerant:tunc minꝰ ſunt lugendi. Nempe tunc de ipſis eſt ſicut de virtuoſis fratribus ſentiendum:de quibus non longe patebit inferius. ꝙ minime ſunt lugendi.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella ſic ait. O homo attendas ꝙ quia ſecundum verbum pauli nunc dies mali ſunt. magnum vtiqꝫ dei aſſequitur beneficium.qui de preſentis vite periculis in qualicunqꝫ ſtatu ſalutis euocatur. Id autem certum eſt impleri in puero quem deꝰ ante incurſionem periculi de hac luce recipit tenebroſa. Quid ni dixerim hanc lucem tenebroſam:cum hic in tenebris et in vmbra mortis ſimus conſtituti. Felix ergo omnino puer de quo a deo de ſeculo neqꝫ rapto verificari poteſt illud ſapientie. Raptus eſt ne malicia mutaret intellectum eius. aut ne fictō deciperet animam illiꝰ Faſcinatio em̄ nugacitatis obſcurat bona:et inconſtantia concupiſcentie tranſuertit ſenſuꝫ. ſine malicia ꝯſummatus.in breui expleuit multa tempora. placita enim erat deo anima illius:propter hoc properauit educere illum de medio iniquitatum. Nonne igitᷣ eſt ſine comparatione melius ꝙ filij tui nunc careas momentanea conſolatione:et nihilominus etiaꝫ nunc gaudeas in ſpe de futura et perpetua habenda cum eo maxima conſolatione.quam nec oculus vidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis aſcendit. q̄ꝫ ꝙ tam res q̄ꝫ ſpes eterne huiꝰ conſolationis per vlteriorem eius vitaꝫ periculo fuiſſet expoſita.et tu ex hoc nihil reportaſſes niſi dictam momentaneam et exiguam conſolationem temporalem.

¶ V. CONSIDERATIO.

QVinta puella ſic ait. O homo qui de filij tui morte turbaris.recordare preclari regis domino familiaris.cui dominus incerta et occulta ſapientie ſue manifeſtauit. et huiꝰ diſcas exemplo q̄d tibi ob mortem filij ſit agendum. Sed forte dubitas quis ſit ille: Ecce dauid. eſt interp̄tatꝰ manu fortis. cuiꝰ fortitudineꝫ aīmi imiteris. Ipſe nāqꝫ cū ꝓ filio egrotāte ſe vt regū libro legitᷣ corā dn̄o ieiunijs et lacrimis afflixiſſꝫ. mox vt de illiꝰ morte nūciuꝫ audiuit

de terra ſurgens lacrimas abſterſit. et de cauſa requiſitus reſpōdit.
propter infantem cum adhuc viueret ieiunaui et fleui ſi forte do=
minus eum donaret mihi. nunc autem quia mortuus eſt nunquam
eum potero reuocare. ego magis ad eum vadam. ille vero non re=
uertetur ad me. Sic ergo fecit apponi menſam et comedit: et cōſo,
latus eſt berſabee vxorem ſuam. Si igitur tu ſuper filij morte cōſo,
lari non vis vt ſanctus dauid: non eris: ſed vt rachel plorās filios
que noluit conſolari. Si conſolari non vis vt verus xp̄ianꝰ. ſis ſal,
tem non minus diuine voluntati conformis ꝙ homo iudeꝰ: vel nō
minus q̄m gentiles quidam quos exprimam. ad ꝯſolationē diſpoſi=
tus. Audi ſenecam. Stultus eſt inquit qui mortem mortalium de=
flet. nihil enim hic nouum aut mirum eſt. Hinc ſymacus patritius
in epiſtolari ſuo dicit. ꝙ anaxagoram ph̄m grauis de filio nuncius
a diſputationibus non retraxit. de hoc enim refert valerius maxi=
mus. ꝙ audita filij morte anaxagoras. Nil inquit inexpectatū mi=
hi annūcias. ego enim illum ex me natum ſciebam eſſe mortalem.

VI. CONSIDERATIO.

SExta puella attendens maternas lacrimas alicuiꝰ amare flē=
tis propter puerum ſuum per nutricem oppreſſum. vel alias ca,
ſualiter mortuum. ipſam verbis hmōi cōſolatur. Arbitror bona mu,
lier ꝙ ſint multe virgines que pro ſua virginitate prolem habere
vellent tante ſanctitatis quantam credunt Iohannem euangeliſtā.
vel baptiſtam habuiſſe. Quapropter eſt mirabile ſi non mater con=
ſolatur de prolis ſue profectu ad tantam ſanctitatem quantam ſe=
cundum ipſius xp̄i teſtimonium Iohannes baptiſta habuit. vel ad
maiorem proficientis. Sed quid: Profecto mox dum infans bapti,
zatus ſiue baptiſmo fluminis. ſiue ſanguinis moritur. tunc in celo
maiorem conſequitur ſanctitatem. quippe ipſe dominus poſt mul=
tiplicem iohannis baptiſte cōmendationem de ipſo intulit. qui mi,
nor eſt in regno celorum maior eſt illo. Ad quod ſequitur plane ꝙ
ſi mater Iohannis baptiſte propter filij ſui ſanctitatem ſperaſſet
per eius interceſſionem iuuari in hac vita. multo magis per inter=
ceſſionem minimi infantis in celo ſperare poteſt mater eius de ce=
lo iuuari. ac per conſequens de morte eius conſolari.

VII. CONSIDERATIO.

SEptima puella attendēs lacrimas cuiuſuiſ parētis mortē infā,
tum ſuoꝝ ꝓpter fidē occiſoꝝ amare flentis ſic ait. Perſona ſic
amittēs filios etate teneros ſup ſua triſticia ꝯſolatōēʒ pōt merito
recipere. tū. quia de maturā mortē paſſo dicitur vt refert. rapꝰ

eſt ne malicia mutaret intellectum eius ꝛc̄. Vnde et de quibuſdam
pueris qui cum parentibus morte ſunt preuenti a magno patre Au
guſtino diffinitur. ꝙ in hoc eis diuina clementia prouidit. ne diu
viuentes malorum patrum veſtigia ſequerētur. tum. quia talis pa
rēs noſſe debet infantulos ſuos ſeu tenellos filios in ſuo fore ſan
guine baptizatos. Sed quid? Certe quoniā triplex eſt baptiſmus.
flaminis. ſ. fluminis. et ſanguinis dicit ille ſanctiſſimꝰ Cyprianus
Hoc baptiſma. ſ. ſanguinis. in gratia maius. in poteſtate ſublimiꝰ:
in honore precioſius. Hec ille. Nimirum ratio dicti poteſt eſſe. q̄m
uis em̄ precioſa in conſpectu domini mors ſanctoꝝ eius. ceteriſ ta
men paribus quorum rubeus ſanguis propter fidē effunditur. ad
maiorem in celo dignitatē creſcunt et proficiūt: ꝙ ſi ſolum fuiſſent
baptiſmo fluminis baptizati. eo. ſ. ꝙ in ſuo baptiſmo. ſ. ſanguinis.
abundantiorē humorē gratie. et calorem caritatis ſibi infuſe reci-
piunt. Simile plane habemꝰ in natura. nā teſte illo areſtotile. Ar-
bores fiunt magne iuxta mare rubrum. Hoc eſt autem vt dicit Al-
bertus magnꝰ propter abundantiā humoris et caloris. per rubrū
igitur mare amaram mortē rubei ſanguinis effuſione cauſatā: et p
abundantiam humoris et caloris abundātiorem humorem gratie
et calorem caritatis. et per arbores magnas magnoſ ſanctos intel
lige. et patebit tibi ſimile. Deniq; mater taliter vt premittitur infā
tes ſuos amittens: attendat ipſos ſanctos eſſe quemadmodum occi
ſos ſub herode. quos eccleſiaſticum officium in ſecreta. et in oplen
da tales docet eſſe ſanctos. qui pro nobis habēt orare. maxime au-
tem pro ſuis pentibus. Nimirum cum dijs et parentibus teſte mū-
di philoſopho equiualens reddere nō poſſimus? q̄nto ergo magis
ꝙ orare pro extraneis ſancti pueri debitum in celo parentibus red
dere ſuis precibus conabuntur? quorum quidem preces fuſas pro
parentibus iuxta illum filialem affectum quem deus ipſe nature
ipſorum indidit. et per gratiam confirmauit. prona eſt diuina clem̄
tia exaudire. quēmadmodū narratur papam ſemel et ſibi aſtātes p
effectum celeris et gratioſe exauditionis approbaſſe affectum ſco
laris paruuli et nudipedis in terra ſtantis inferius ad feneſtrā pa
pe ſurſum porrigentis arundini per ſecūdam vel terciam arundinē
prolongate alligatam ſupplicationē pro beneficio. hoc fine expſ-
ſo. vt mrī ſue paupi et ſex ſuis fraterculis poſſet ſubuenire. cuiꝰ pu-
eri ſupplicationē aſtantes pape de arundine receperunt. rogantes
papam ꝙ eam ſignaret. quod papa ſupplicationi tali cum ipis aſtā
tibus fauens continuo fecit. mandans nihilominus vicecancella-
rio ꝙ ipm̄ ſcolarem pauperculum ſtatim gratis de bulla expediret.
et ꝙ q̄ndiu hoc factum non eſſet. ipſum in domo ſua nutriret.

¶ Capitulum ſeptimum ꝯtinens ꝯſolatõnes ſup amiſſione fratrū
et ſoroꝝ. ac etiam ꝓpiquius vł remotius attinentium.

Septimo poſt ꝑmiſſa ad dñam ꝯſolatricem principalē
acceſſit et aliꝰ triſtis ſup materia ꝑmiſſi capituli que-
rens ꝯſolari. Cui illa mox de ſuis puellis quatuor cō-
ſolatõnis gratia deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella triſtem de bono frē amiſſo ꝯſolans ſic ait. Cariſſi-
me ꝯſidero ꝙ de fratre tuo q̄ꝫ tu mortuum ploras mag̃ nunc
gaudendi cauſam haberes q̄ꝫ dolendi. ꝯſideratõnē ſeq̄re in mate-
ria ꝯſimili illuminati viri magni Ambroſij. Nichil inquit habeo
quod de fratre meo mortuo plangam. et habeo in quo grãs agā.
letandum em̄ magis ꝙ talem frēm habuerim q̄ꝫ dolendum ꝙ fra-
trem amiſerim.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ſimiliter triſtem de frē virtuoſo amiſſo ſic ait
Attendas cariſſime quid de fratribus virtuoſis ſanctꝰ loqui-
tur Cyprianus. Non ſunt inquit lugendi fratres noſtri acceſſione
diuina de ſeculo liberati: cū ſciamꝰ eos non amitti ẜ ꝑmitti. et oc-
caſionem non eſſe dandam gentibꝰ. vt nos merito repħendant. q̄
quos apud deum viuere dicimus. etiā extinctos et ꝑditos lugea-
mus. hec ille ſanctus. Cuius ſentētie eleganti ſermone beatus cō-
cordat ambroſiꝰ. Quid inquit te mi frater amantiſſime fleam. non
em̄ ꝑdidi vſum tuum. ẜ ꝯmutaui. ante in corꝑe inſeꝑabilis. nūc in-
diuiduꝰ affectu. manes em̄ mecum ac ſemꝑ manebis. nunq̄ꝫ te pa-
tria michi eripuit. nec michi patriam ꝑtuliſti. et nūc alteram ꝑſti-
tiſti. cepi em̄ iam non eſſe ibi, ꝑgimꝰ vbi melior mei portio ē. nun-
q̄ꝫ ſiquidem in me totus fui. ẜ in altero noſtri pars maior amboꝝ.
Vterqꝫ aūt eramus in xp̄o in quo et ſumma vniuerſitatis. et portio
ſinguloꝝ eſt. Hec ille beatus pater.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ſic ad triſtem ait. cariſſime ſi frēm ꝑdidiſti vł cō-
gnatum. nō turberis. Nam hoc damnū recuꝑabile eſt. Nempe
ſi natura te et aliū fecit fratres vł ꝯgnatos: grã ſeu dei amor ma-
ioris virtutis eſt. Quod ergo ꝑ naturam habitū ꝑdidiſti. gratia recu-
pabit. multos tibi fratres vł ꝯgnotos faciendo. Audi quantū ad
cognatoſ quid argumentoſa illa cecilia argumētando ꝯcluſerit ad
tyburciū dicens. Hodie inquit te fateor meum eſſe ꝯgnatum. quia
amor dei te fecit eſſe ꝯtēptorē ꝑdoloꝝ. Sicut em̄ amor dei michi
fratrem tuū ꝯiugem fecit. ita te michi ꝯgnatū faciet. Audi quoqꝫ
etiā quantū ad ſorores quid grã deuotõis opetur. Ecce dixit aga-
tha ad luciā. Soror mea lucia deo deuota ꝛc. vbi ſororē ſuā fatetᷣ
eſſe certe vt ꝯſtat nō natura. ẜ grã opante. ¶ Veꝝ quantū ad fra-
tres in patrū libro de quibuſdā non vane dicitᷣ in ꝑfatione. Sunt

oꝛnati moꝛibꝰ et caritatis vinculis velut quadam germanitate cō,
ſtricti. hoc ibi Carere igitur te fr̄ibus nō optet. Naꝫ et cyrillus il,
le dicit. Si a germanis q̄s receſſerit. a fratribꝰ etiaꝫ et a ſoꝛoꝛibus
ſui ꝓpoſiti glutino ſp̄uali obligatis. multo in hac vita gratioſioꝛē
recipiet caritatem. hec ille. Deniqꝫ ad huiꝰ ꝯſideratōnis ꝯplemē,
tum non mediocriter faciunt illa que ſupꝛa neptes mee de fratruꝫ
atqꝫ ꝯgnatoꝝ carētia tradiderūt. ¶ IIII. CONSIDERATIO

Quarta puella ſic ait. Cariſſime ſi fratres aut ſoꝛoꝛes. prēꝫ. aut
matrem. vxoꝛem aut ꝓlem ꝑdidiſti. non triſteris Damna ſunt
recupabilia. dūmodo ꝓpter deum eos reliqueris. tunc eīn in hoc
ſeculo centuplum accipies teſte ſaluatoꝛe. Omnis inquit qui reli:
querit fratres. aut ſoꝛoꝛes. aut patrem. aut matrem. aut vxoꝛem.
aut filios ꝓpter nomen meum. centuplum accipiet. et vitā eternaꝫ
poſſidebit. Cur igitur triſtaris ꝓpter dictam amiſſionem. et nō po:
tius ꝯſolaris ꝓpter diuinam ꝓmiſſionem. Nempe ꝓ quolibet pre:
dictoꝝ patienter et libenter ꝓpter deuꝫ relicto. ꝓmiſit tibi deꝰ nō
ſolum centieſ. ſed luca innuente multo pluries tantū. etiaꝫ in hoc
tempe. Quo pacto foꝛſan inquieſ. Ecce relicta ſibi huiuſcemodi ꝑ
ſp̄ualia data recompenſabit que ſunt quidem multo plus q̄ centu,
plum in valoꝛe. Audi inſignem patrem Ieronimū p̄dictum centu,
plū exponenteꝫ Qui inquit carnalia ꝓ ſaluatoꝛe dimiſerit. ſp̄ualia
recipiet. q̄ ꝯpatōne et merito ſui quaſi puo numero centenariꝰ nu:
merus ꝯpetur. Alia quoqꝫ rōne ſi tn̄ alia poſſumꝰ lucrū dicti cen:
tupli ꝯſiderare. Ecce tu habere volebas vl' habuiſſe ſoꝛoꝛem. frēm.
vl' aliū ꝓpinquū ꝓpter tpalem ꝯſolatōeꝫ. quā in eo vl' in ea habui,
ſti. ſi modo ꝓ eis et ꝓ relicta ꝑ te ꝯſolatōne deus in hoc tempoꝛe
ꝯſolatōis hmōi tibi dabit. ſi ꝓ quia. q2 hoc implicite continet ſuū
ꝓmiſſum tūc ſatis fecit tibi. ac ſi fratres. ſoꝛoꝛes. l' ꝓpinquos alios
centū tibi daret. quaꝝ ꝑſonaꝝ quelibet ita tibi cōſolatoꝛia foꝛet.
ſicut illa quā amiſiſti. exquo in habēdo eā nichil intendiſti aliud
q̄ ſolā illā ꝯſolatōeꝫ quā in eo habuiſti. Sꝫ nec cenſeas q eā ami:
ſeris. ſꝫ ſperandū eſt tibi magis q deꝰ eam tibi reſeruet ad tuam ꝑ,
petuā ꝯſolatōꝫ. Vn̄ nec dicas totuꝫ amiſi theſauꝝ q̄ꝫ habui ſuper
terꝛam. Nā ſi verū dicis de nullo potiꝰ ꝯſidere habes q hunc the,
ʒauꝝ tibi ꝯſeruet fideliter q̄ de deo. q̄ppe ꝑ ip̄m thezaurꝰ tuꝰ in
celis meliꝰ ꝯſeruat' q̄ in terꝛa. q̄ꝫadmodū patꝫ. ſupꝛa ꝑ traditōem
neptis mee. ¶ Rurſum ꝓ p̄dicte diuine ꝓmiſſionis et adipletōis
verificatōne etiā hoc eſt attendendū. q ip̄o ſiquidē actu quo ex ca,
ritate fratrem relinquo. vl' ſoꝛoꝛē. ſiue matrem. diuine in hoc volū:
tati me ꝯfoꝛmās. plures acq̄ro q̄ centū fratres. et ſoꝛoꝛes. ſiue ma:
tres. Sūt eīn michi taliter attinētes. oīs qui in celo. vl' in terꝛa ce,
leſtis patris voluntatē opant'. quippe nō ſolū xp̄o dicere ꝯuenit.
quicūqꝫ fecerit voluntatē patriſ mei qui in celis eſt ip̄e meꝰ frater.
ſoꝛoꝛ. et mater eſt. Conuenit aūt hoc et michi me diuine voluntati

ꝯformanti· que ſic vna cum eis ab eodem patre celeſti ne dū crea-
tionē· ſed ſpūalis ꝓcreatōnis accepi originem Deniqꝫ fratres ſūt
adinuiceꝫ qui heredes ſunt quidē dei · et coheredes xp̄i· Poſtremo
ſcias ꝙ et quedam alia ꝑ neptem meam ſupius expſſa· ad ꝯſidera-
tionis huius ꝯplementum faciūt euidenter·

Capitulum octauum continens cōſolatōnes ſuꝑ amiſſione ſeu
morte amici in genere·

Octauo poſt p̄miſſa ad memoratā ſepiꝰ dn̄am ꝯſola-
tricem acceſſit et aliꝰ triſtis ſuꝑ amici amiſſione que-
rulando· ꝗobrem illa ad ꝯſolatōnem eius octo eidē
de ſuis puellis deputauit·

I· CONSIDERATIO·

Prima puella ſic ait· O homo ꝓpter mortem amici ploras· dic
queſo qualis fuerit· fuit ne iuſtꝰ ł iniuſtus· Si iniuſtꝰ· vł ergo
purgatoriū meruit vel infernū· Si infernuꝫ vbi eius vindicabitur
mala vita· Si tu iuſtus et gaudium habe de ipiꝰ dei patris tui iu-
ſticia· gaudiuꝫ illud nec ꝑuenias quod in ſtatu tuo potiſſimo ha-
bebis in celo· quippe illic letabitur iuſtꝰ cum viderit vindictam·
Verum ſi purgatoriū ſolum meruit. cū de viro iniuſto p̄ſertim mun-
danis rebus et actibus dedito· ꝗuis tandem ꝑ finaleꝫ forte peni-
tentiā infernū euaſerit· tn̄ nō eſt veriſimile ꝙ alias diutius viuēs
ſe in ſanitate corpis emendaſſet ſed magis peccata grauiſſime luē-
da in purgatorio de die in diē mag̃ atqꝫ mag̃ accumulaſſꝫ· idcirco
ſi ip̄m vnꝗ dilexiſti eligas ꝓ eo neceſſe eſt minꝰ malū. ac de morte
eiꝰ gaudeas ꝑ quā euaſit malū maiꝰ tā culpe maioris ꝗ ꝑ ꝯn̄s pe-
ne purgatorij grauioris· Porro ſi amicꝰ tuus iuſtus erat ſi hoc
ꝯfiteberis ſtati tibi cōcludit᷑ de morte· ſ· ipiꝰ nequaꝗ flendū eſſe ſꝫ
gaudendū ꝓut mox ſoror mea dilucide ꝑdocebit·

II· CONSIDERATIO·

Secunda puella ſic ait· De morte amici iuſti neqꝗ eſt triſtandū
ſꝫ potiꝰ gratulandū· tū· ꝓpter vtilitatē ſuā q̄ ꝑicła et miſerias
euaſit· tum· etiā ꝓpter noſtrā q̄ liberiꝰ ꝗ ante ꝓ nobis apud deuꝫ
intercedit· Vis ſcire ꝙ prima harū rōnum in ꝓpoſito locū habꝫ·
Audi illuſtrē Ieronimū quandā deuotā viduā de morte mariti ſui
q̄ ſimiliter deuotꝰ fuerat ꝯſolantē Lucinꝰ inqt in breui ꝯſummatꝰ
expleuit tpa mł ta· nos dolendi mag̃ ꝗ ille ſumꝰ q̄ in ꝑlio ſtamus·
vulnera accipimꝰ· vitijs ſordidamur· ille iam ſecurus eſt· victor te
aſpicit in excelſo et fauet laborāti. et iuxta ſe locū p̄ꝑat eodē cari-
tatis amore quo ī terra quoqꝫ oblitꝰ officij ꝯiugalis ſororē habe-
re te cepat· Vis vlteriꝰ ſcire ꝙ ſcd̄a dictarū rōnū in ꝓpoſito locuꝫ
habet· Audi itidem p̄fatū p̄rem· Si inquit nos amici iuſti dilexe-
runt in hac vita. vtiqꝫ diligūt et ī patria· noſqꝫ meritis ſuis dirigūt
in via· hoc ille· cui ad ideꝫ ꝓpoſitū cōcordat magnꝰ p̄r auguꝰ deo
loquēs· Dn̄e inqt ī ſinu abrahe viuit nebridiꝰ dulcis amicꝰ meꝰ·

tuus aūt adoptiuꝰ ex liberto filiꝰ. ibi aūt viuit. vnde me multa ho-
mūtōnem inexꝑtum interrogauit. Iam qꝫ non aurem ad os meum
ponit. ſꝫ os ſpūale ad fontem tuū vbi felix ſine fine quantū poteſt
ꝓ auiditate ſua ſapientiā tuā bibit. nec ſic eum arbitror ex illa in-
ebriari vt obliuiſcat mei: cū tu dn̄e qꝫ ille potat memor ſis nr̄i. hec
pr̄ ille magnꝰ.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ſic ait. Ecce homo ꝙ de morte amici gaudere po-
tius debeas q̄ȝ dolere. ſi tamen deū diligas ſicut debes. hoc
ſic aduertas. Nōne em̄ amās ꝑſonam aliq̄ȝ gaudet qn̄ ſibi volūtas
illiꝰ innoteſcit. et q̄d ab eo ꝓ iocali habere velit cuiꝰ volūtati ſa-
tagit ꝯplacere. Vtiqꝫ. Quid ergo? Profecto amicū tuū forſitan ca-
riꝰ quod in mundo habes iocale reputas. qd̄ quidē ſi deo queꝫ te
ſuꝑ omnia amare ꝓfiteris. acceptabile ſit et placitū ei hoc quātuꝫ
in te eſt cum gaudio p̄ſentabis. Audi quo ad hoc illuſtrem Ieroni-
mū. Si inquit noſtros defunctos plangimꝰ quos tamē reſurrectu-
ros credimꝰ: quid faceremus ſi mori tantuꝫ ꝑcipet deus voluntas
eiꝰ vtiqꝫ ſola ſufficerꝫ ad ſolaciū cui nullum p̄ponere iubemur af-
fectū. Idē quoqꝫ alibi dicit. placeat hoī quidq̄d deo placꝫ ob hoc
ip̄m ꝙ deo placet.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella ſic ait. O homo ſi non vis deo libēs offerre qd̄
reputas eſſe tuū. offeras ſaltem hylariter quod eſt ſuū. Dico
aūt quod eſt ſuū. ꝯſidero em̄ ꝙ de morte amici nequaq̄ȝ adeo dole-
res. ſed vel ꝓ indifferēti haberes ſi nō ip̄m reputares bonum ꝓp̄m.
et non tantū tibi creditum ſiue mutuatum. ſic aūt non eſſe teſtibus
patet veridicis. Audi venerabilem Ieronimū vbi prius. Nichil in-
quit abſtulit tuum qui recipe dignatus ꝓp̄m. creditum ſuū recipe
decuit creatorem. et nichil aliud decet ꝙ creatori gr̄as agere mu-
tuanti. et dicere cum job. Dominus dedit dn̄s abſtulit. ſicut domi-
no placuit ita factum eſt. ſit nomen domini benedictum. Sane ver-
buꝫ hoc. ſit nomē domini benedictum ſonat in gr̄aꝝ actionem. et ī
materia ꝓp̄ria excludit merorem et dolorem. ¶ Porro ꝙ amicum
tibi creditum deo offerre vel potius ei reddere hylariter debeas.
hoc ita ꝯſidera. Nimiꝝ decet de neceſſitate facere virtuteꝫ. quid
ergo? Nonne nos om̄s neceſſe eſt mori. nā quis eſt homo qui viuet
et non videbit mortem? Sed etiam in breui mors veniet. Naꝫ ſicut
dicit ſanctiſſimus pater gregorius. breue eſt quidq̄d finem habet.
Sed et illuſtris ſeneca dicit. quotidie morimur. quia quotidie ꝑs
aliqua vite demitur. et tunc quoqꝫ vita decreſcit. cum creſcimus.
In regum quoqꝫ libro dicitur. Omnes morimur. et quaſi aque dila-
bimur ſuꝑ terram. Nichil igitur reſtat niſi de neceſſitate hac mori-
endi facere virtuteꝫ. et domino vite et mortis hac in materia exhi-
bere hylaritatem. hylarem enim datorem diligit deus.

¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella ſic ait. O frater ſi vt verus amicus bonum amici

tui diligeres gaudere deberes ꝙ ipe amicus tuꝰ defunctꝰ ꝑ moꝛ=
tem a pꝛeſentibus miſerijs et ꝑiculis eſſet liberatus. Audi vene=
rabilem Ieronimū ſe ad quedam que ꝑmiſerat referentem. Addit
inquit et alia cōſolatōnis ꝓuidentia que iaculis oꝛbitatis occur=
rat. plangere nanqꝫ deberemꝰ amicis de ſeculo recedentibꝰ ſi ſe=
culi ɔtra nos inimicicias minime ſentiremuſ. at nūc ꝑiclitari vole
bat hunc qui dolet aliquem doꝛmire. et inter fluctus vite pꝛeſen=
tis videre cupit miſerum laboꝛare. Quid ergo ꝓ doꝛmiente lacri=
mas fundis. quaſi neſciaſ quid in teipſo quotidie patiariſ. ꝓpter hꝰ
enim et dn̄s diſcipulos admonꝫ dicēs. Si diligeretis me. gaudere
tiſ vtiqꝫ quia vado ad patrem. hec Ieronimꝰ. Qui ne foꝛte aliquis
obiceret. ꝙ dn̄s in moꝛte lazari fleuit. poſtea ſubiūgit. plane moꝛ=
tuum lazaꝝ fleuit. ſed non tuas lacrimas fudit. doluit lazaꝝ non
doꝛmientem. ſed potius reſurgentem et fleuit q̄ꝫ cogebatur ꝓpter
alios ſaluandos ſeculo reuocare. Hanc vitam dans ingemiſcebat
quā tu doles eſſe ſublatam. ɔtra lacrimaſ eiꝰ lacrime tue pugnant
et amoꝛ tuus amoꝛi eiuſ non ɔuenit. ille quippe nolebat q̄ꝫ dilige
bat laboꝛibus reddere. et tu amare credis cui laboꝛum vis adhuc
toꝛmenta reſtare. hec idem qui pꝛius.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella ſic ait. O homo ſi de moꝛte amici doles. non faciſ
vt amicuſ ſuus. nec facis vt amicus tuus. id eſt tuiipiꝰ. ꝓpter
quod hijs ſuppoſitis amicicijſ. ſ. ad ipm̄ et ad teipm̄ gaudere debe
res potius ꝙ dolere. Vis ſcire pꝛimū videlicꝫ ꝙ dolendo nō facis
vt amicus ſuus. Attendaſ ad ea que iā ꝑ ſoꝛoꝛeꝫ meā ſunt ꝑdicta.
Attendas quoqꝫ nichilōꝰ et ad nunc dicenda. Ecce em̄ quādo do
les de moꝛte amici. tūc quideꝫ doles de diuina circa amicū diſpo
ſitōne. de qua tibi vt amico nequaq̄ eſt dolendū ſꝫ gaudenduꝫ. eo
ꝙ nouit deus q̄diu amico tuo expediat viuere. l' quando moꝛi. con
tingit itaqꝫ tuo erroꝛe ꝙ d' beneficio tuo amico diuinitꝰ ꝓuiſo do
les. de quo quidem beneficio ſi amici tui amicus eſſes gaudere de
beres. Hinc venerabilis pater Ieronimꝰ vbi ſupꝛa plangimꝰ inq̄t
beneficia dn̄i qui nouit qm̄ noſtre ꝑſtent infirmitati. hoc eſt qd' di
citur ab ipo dn̄o. ſcit em̄ pater veſter quid opus ſit vobis. hinc et
magnus pater augꝰ. De ſalute inquit coꝛpiſ mei q̄diu quid michi
ſit vtile neſcio tibi domine hoc ɔmitto. Hinc et petrus ait. Omneꝫ
ſollicitudineꝫ ꝓicientes in eū: qm̄ ipi cura eſt de vobis. Porro
vis ſcire ꝙ dolendo de moꝛte amici non facis ſicut amicus tuiipi=
us. que ſequūtur attendas. Dic michi queſo quomodo is eſt ſuiipi
us amicus qui ꝓpꝛiam vtilitatem a ſummo ipſius amico pꝛouiſam
recuſat acceptare. conſtat certe talem ad ſeipaꝫ amiciciam non ha
bere. Sed quid: Certe de amici moꝛte dolens videtur ꝓpꝛiam vti=
litatē a deo ſibi ꝓuiſam recuſare. de moꝛte nanqꝫ amici frequēter

homini ꝓuenit vtilitas in remotõne eiuſ ↄſiſtens quod ipm̄ notabiliter impediret. Nimirꝝ amici huius mundi frequēter impediūt iter ſalutis. Nam cor diligentis ſe ad mundū alliciunt. et eorꝝ infortunia vel calamitates offendunt. Et vt ait magnus pater augꝰ. Sepe offenditur deus. ne offendatur amicꝰ. Sit ergo nobis eorum ſubtractõ tolerabilis. vel etiam grata. quorꝝ preſentia nobis eſt diſpendioſa.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella ſic ait. Tu qui mortem amici lugeſ. ↄtra te militat nobilis ſententia cyceronis. Non eſt inqt lugenda mors quaꝫ immortalitas ſequitur. Cur igitur ſuꝑ morte amici nõ recipis ↄſolatõnem. cum tu credas futuram omniuꝫ reſurrectõnem. in qua ad vitam reducuntur qui cum dolore amittūtur. Omnes quideꝫ reſurgemus teſtante apoſtolo. Hec autem ↄſideratio debet eſſe lugētibus conſolatõ ſecundum illud quod idem dicit. Nolumus vos ignorare de dormientibus vt non cõtriſtemini ſicut ceteri qui ſpem nõ habent. Hinc et illuſtris vir Ieronimus vbi ſupra. Poſt ꝑdicta inquit omniū gaudiorꝝ ↄſummatio ſequitur. ꝙ in reſurrectõne. ſ. inuicē nobis domino formante reddemur ſicut ſcriptum eſt. ſi enim credimus ꝙ jheſus mortuꝰ eſt et reſurrexit. itaqꝫ deus eos q̄ dormierunt ꝑ jheſum adducet cū eo Itaqꝫ ſtupeo murum fidei tue penetratū vulneribus orbitatis. quā ſopire debuerat ſpes reſurrectõis. nunq̄ enim cū dolore ↄcordat ſpes. nec q̄cunqꝫ iacturā ſentit fides. hec vir ille illuſtris. qui et alibi dicit. Aduerſus mortis neceſſitatē q̄ iter fratres diuidit. cariſſima inter ſe noīa crudelis et dura diſſociat. hoc ſolatõ erigimur. ꝙ in breui viſuri ſumꝰ quos abſentes dolemus. nec em̄ mors appellatur ſecundum apoſtolum. ſꝫ ſomnus. Hec iterꝝ Ieronimus. Hinc et inſignis pater Ambroſius. Mortem inquit ꝓbamus non eſſe lugendam. quia ad moduꝫ ſomni a labore mundi requieſcere facit in ſpe reſurrectõis. Idemqꝫ rurſū Ceſſabunt inquit lacrime. quia debet aliquid inter fidos et ꝑfidoſ intereſſe. fleant ſuos qui eos imꝑꝑetuuꝫ interijſſe exiſtimant. quia ſpem reſurrectõnis non habent. nobis vero quibus mori nõ nature. ſed huiꝰ vite finis eſt. quia natura ipā reꝑabitur in meliꝰ. mortis caſus abſtergat omnes fletus. Hec ambroſius.

VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella ſic ait. O cariſſime amicum tuum cuius mortem tu deploras. vel extra deum dilexiſti. vel ipm̄ tantummodo in deo carum habuiſti. Si ipſum extra deum preſertim dulci affectõne et intenſa dilexiſti. tunc bene tecum actum eſt. et per conſequens gaudendum. quia ex dicta dilectõne. ſequitur ꝙ a deo fugitiuus eras. et per mortem illius dei ipſum auferentiſ. et te per hoc miſericorditer ad ſe reuocantis miram erga te dignatõneꝫ ſenſiſti. Si vero ipſum tantūmodo in deo carum habuiſti. nec ſic triſtari habes. quia ex tali dilectõne ſequitur ꝙ ipm̄ non amiſiſti. Vis ↄ̄ſtias

iſtas ĩtelligere ·pulcra autoritate· et edificaciter ↄcludēte· Audi
magnum patrem auguſtinuꝫ de quodam amico ſuo defūcto deum
alloquentē· Dñe deus inquit ↄpaueram olim amicuꝫ ſocietate ſtu
dio nimis caꝝ · ſꝫ nō dum ſic erat amicꝰ ſicut eſt amicicia vera · qꝛ
non eſt vera · niſi cum tu agglutinas eam caritate in cordibus dif:
fuſa · dulcis tñ erat nimis ſtudioꝝ feruore · et ecce tu imīnēs dor:
ſo fugitiuoꝝ tuoꝝ deꝰ vltionū ſimꝉ et fons miſericordiaꝝ q̄ ↄuer
tis nos ad te miris modis · abſtuliſti eum de hac vita. ſequitur · dñe
beatus qui amat te, et amicuꝫ in te et inimicum ꝓpter te · nullū em̄
carū ille ſolus amittit · cui oīs in illo cari ſunt q̄ non amittitur · te
aūt domine nemo amittit niſi qui dimittit hec magnꝰ pater·

Capitulum nonum ↄtinens ↄſolatōnes ſuꝑ fratrū ſpiritualiuꝫ
ac vniuerſaliter ſuꝑ amicoꝝ ab inuicem ſeꝑatōne et receſſu·

Nono poſt ꝑmiſſa ad dñam ↄſolatricem principalē ac:
ceſſerūt ſimul alij duo triſtes ſuꝑ materia ꝑmiſſi capi
tuli querulātes. quibꝰ ipa mox de ſuis puellis vnam
vni, et duas alteri ꝓ ↄſolatōe impendēda aſſignauit·

I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad vnū illoꝝ triſtiū ſic ait· Aduerto ꝙ de ſpūa:
lis fratris tui a te ſeꝑatōne ↄtriſtaris· ſed ſi conſtans ſis ani:
mo nō oportet· Memineris ꝙ in patrū collatōnibꝰ ſic habetᷣ· Nec
obeſt virili virtute fundatis ꝑ locoꝝ interualla diſiungi· apᵈ do:
minum nanqꝫ moꝝ habitatō. nō locoꝝ vnitaſ fratres habitatōne
coniungit·

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad triſtem ſecunduꝫ ſic ait· Tu doles de amici
tui a te ſeꝑatōne vel receſſu· Neſcis ꝙ ip̄e xp̄s qui dixerat di:
ſcipulis Ego dixi vos amicos· quia omnia quecūqꝫ audiui a patre
meo nota feci vobis· ea notificatōne nō obſtante eiſdem dicebat·
Expedit vobis vt ego vadam· ſi em̄ nō abiero paraclitus nō veni:
et ad vos· ſi autem abiero, mittam eum ad vos· Quis igitur inferi:
or diſcipulis nūc preſumet abſqꝫ nō talis et tanti· non tam ſancti·
non tam ꝓficui, nō tam celeſtis· ſed exigui· ſed carnalis· ſed terre:
ſtris· ſed vel in aliqua parte vitōſi et peccantis amici receſſu illum
ſupremum paraclitum ↄſolatorem optimum ſe eſſe recepturum· Ni
mirum ſecundum mentē gregorij illius egregij· Tanto quiſqꝫ a ſu:
perno amore· et ꝑ ↄſequens conſolatōne diſiungitur· quanto infe:
rius vt in preſentia carnalis amici delectatur· Gaudeat igitur pru
dens amator vel amatrix de carnaliſ amici receſſu, atqꝫ ip̄m eligat
ꝓ habendo celeſtis pacliti acceſſu·

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad eundem triſtem ſic ait. Tu qui de ſeꝑatōne ab
amico vel amica nūc doles. de p̄ſenti dolore forſitā ↄſolatō=
nē recipes. ſi nō timeres ꝙ dolor tuus augeretur. aut ita intenſus
ꝓlixiori tpe duraret. ſꝫ ſcias timorē huiuſcemodi vanū eſſe. et ſuꝑ
me cogites ꝙ dolebis. cras minꝰ. et iterꝝ minus poſt cras. ſꝫ et ha
beas ꝓ certiſſimo ꝙ tandē minime dolebis. qꝛ in obliuionē circa
hanc materiam veniet omnis dolor. quippe ꝓuerbialiter dicitur.
Remotū ab oculis. remouetᷣ et a corde.

¶ Capitulum decimū ↄtinens ↄſolatōnes ſuꝑ infidelitate ama=
ſie. vl' vxoris ratōe ſuſpecte ad alterꝝ habite familiaritatiſ cauſan
tis incertitudinem ꝓlis. ac ſuꝑ certo adulterio ↄiugis.

Decimo poſt p̄miſſa ad dn̄am ↄſolatricē p̄memoratam
acceſſerūt ſimul tres aliȷ̄ triſtes diuerſas triſticie cau
ſas habentes. ſuꝑ quibꝰ iuxta materiā p̄miſſi capitu=
li petebant ↄſolari. quibꝰ illa huiꝰ rei gr̄a iux̄ ipſorꝝ
numerꝝ tres de ſuis puellis mox adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad ꝑſonam triſtē de amaſia vl' amaſio q̄rulantē
ſic ait. O homo qui amaſiā habes neſcis qꝛ puer es. imo q̄n̄qꝫ
hoc in articulo parū differs ab infante. niſi forte in hoc ꝙ infans
loqui nō poteſt. tu uero loqui non audes. q̄ꝓpter ut tu loqui vale=
as atqꝫ audeas. indiges velut infanſ ablactari. lacte etenim cuiꝰ=
uis tenuis delectatōis. et nō ſolido cibo diuine refectionis es nu=
tritus ab vberibus. ſeu penes vbera mulieris. Nutritus inq̄ꝫ es. et
proculdubio male nutritꝰ. Cur male inquies? Profecto qꝛ n̄ ad au
gmentum ꝑfectōnis. ſed prorſus ad detrimentū oīs virtutis ani
mi virilis. Es quidem effeminatus. nec mirꝝ. quia cor perdidiſti.
Quocirca iterum dico ꝙ indigeſ vel aliquo remedio ablactari a la
cte. Quonam inquies remedio? Ecce in quo tu turbaris. in eo re=
medium inuenis. ꝙ ſcilicet hec quam nullius niſi tui volebas eſſe
amaſiam: facta eſt alteri familiaris. ac tibi infidelis. Id autem eſt
ſalubre remedium. vt cauſa tue ablactatōnis ad reſumptōnem ani
mi virilis ad ꝓfectum virtutis. eo quidem ꝙ eſt occaſio vt ad cor
perditum reuertaris. Porro que amaſium habet alteri amaſie famili
arem. etiam hec ob illiuſ infidelitatem. occaſionem habet cor pri
us perditum recuperandi. ac contraria affectōne. ſeu potius infe
ctōne fugata. ita ſe ad om̄ez ꝑfectōez ↄ̄tcciꝰ diſponendi.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad triſtem de infidelitate vxoris alteri viro fa
miliaris querulātē ſic ait. O homo ex querela tua conſidero
ꝙ ſuſpitio qua vxorem tuam alteri viro familiarem tibi reputas in
fidelē. p̄cipaliter te cruciat. inq̄ꝫtū de prole ſua. an illa etiaꝫ tua
ſit. anqꝫ in bonis tuis ſuccedere debeat te facit dubitare. Sꝫ eſto
ꝙ per illam ſuā familiaritatē veris tuis heredibus derogetur hoc

te ꝯſoletur ꝙ non ex culpa tua· neq; em̄ iniquitas tua, neq; pecca-
tum tuum· Si vxor tua culpabilis eſt· peccati ſui on⁹ portet q̄ȝad
modum et ventris ꝓuideat illa vteri ſui filijs· ꝓuideat et ꝯſciētie
ſue ſicut poteſt· Nec cauſeris ꝙ rerꝝ tuarꝝ ſubſtantia multis forte
laboribus ꝯquiſita ad non verꝝ tranſeat heredem· Hoc em̄ ſi non
ꝑ monachatum in quo ipē ſpurius ꝓ te tanꝙ̄ ꝓ ſuo vero genitore
dominū exorabit· nec aliter remediet᷑ quouis modo· ip̄m heredeȝ
putatiuum, vel in corde poteris in filium adoptare, et tanꝙ̄ tibi a
deo datum tam in vita ꝙ̄ poſt mortem de tua ſubſtantia enutrire·
ſperans hoc a domino in emendam acceptari· ſi quid forſan circa
curam pauꝑum neglexiſti·

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad triſtem de vxoris adulterio querulantem ſic
ait· Cariſſime tu q̄ ꝓpter vxoris adulterium cruciaris ſi atten-
dis ip̄m ꝓut honori tuo derogat, et ꝑ cōſequens te humiliat hoc
ip̄o ꝯſoleris· ꝙ humiliatō tua via ē ad virtutē humilitatis ꝑ quā
apud deum maximaȝ exultatōnem ꝯſequeris, et ab hoībus vxoris
vituꝑium in laudes tuas retorquetur· Rurſum qui dictū malū pa-
teris ſi nil aliud ꝯſequaris, ſaltem facile ceſſabit zelotipia tua que
ꝙ̄ plurimum adicit ad tuū cruciatum· Eſt tn̄ et aliud remediū· ſ· iu-
diciale quo mutare poteris ꝯſortium tibi graue· quo etiaȝ ſub hoc
pretextu· quo ad cohabitatōnem non ſolum a perſona vxoris libe-
raberis, verum etiam ab omnibus alijs ꝯditōnib⁹ eius malis qua-
rum quidem plurimas ꝯtingit cōmuniter in mulierib⁹ reꝑiri· ꝙ ſi
ob hoc a carnali actus ꝯiugalis delectatōne te opteat abſtinere·
dūmodo ab hac et omni alia cōſimili abſtineas ꝓpter deum omni
dubitatione remota, ſcias ꝙ ſpālem et omni carnali incōꝑabilem
recōpenſatōnem recipies adhuc in terris ꝯſtitutus, in illo· ſ· cen-
tuplo qd̄ ſaluator repromiſit· Qui inquit reliquerit vxorē ꝓpter no-
men meum, centuplum accipiet · ſ · in hoc tēpe teſtante luca· nec
dubium quin hoc in verbo ſaluator intendat non tam de perſona
vxoris relinquenda, ꝙ̄ de actu carnali· a quo ꝓpter deum abſtinēs
cenſendus eſt vtiq; vxorem reliquiſſe· Nā et venerandus pater Je-
ronimus ſenſum verbi ſaluatoris manifeſtans, carnalia in genere
dat intelligere ꝑ vxorem Demū ad aliqueȝ ſanctorꝝ cōuertere vel
ſanctarꝝ et pro infidelitate vxoris deſideres et deuote poſcas ti-
bi fideliter apud deum· katherinam, vel agnetem, aut aliam virgi-
nem ſanctam, immo potiſſime ipſam dei genitricem reginam virgi-
num aſſiſtere· ꝓ quibus ſpondeo ꝙ libenter facient, et vt reor quā-
tum ꝯſolatōnis vxoris infidelitas tibi ſubtraxit plus in centuplo,
et verius in millecuplo conſolatōnis tibi adiciet virginum fideli-
tas predictarꝝ· ¶ Qd̄ ſi maritus ſit adulter, vxor zelotipa alias
autem ꝓba et honeſta conſimilia predictis cōſolatōnum remedia

poterit inuenire.et pro finali querat audacter.Iohannem in celis
vnum vł alteꝝ.Petrum etiā ſiue paulū.immo et ipm xpm ſanctuʒ
ſanctoꝝ.et in recompenſaʒ infidelitatis ꝑ
maritu ſibi facte fide-
litatis conſolationem impportionabilem poterit expiri.

Capitulum vndecimum ɔtinens ɔſolationes ſuꝑ amiſſione infi-
delis amici.vel amice.ac ꝑditōne fidelitatis.ſeu amicicie multo tē-
pore impenſe.

Undecimo poſt ꝑmiſſa ad dn̄am ɔſolatricem principa-
lem acceſſit et alia pſona triſtis ſuꝑ materia ꝑmiſſi ca-
pituli deſiderās ɔſolari.Cui illa mox de ſuis puellis
ɔſolationis gratia duas deputauit.

I.CONSIDERATIO.

Prima puella ſic ait.Cariſſime de quo tu triſtaris res eſt nō tri-
ſtabilis.perdere nanqʒ amicum ifidelem eſt nō perdere.ſicut
ꝑdere hominem mortuum.Item ꝑdere infidelem amicum nō ē ami-
cum ꝑdere.cum infidelitas ſit ɔtra amici ratōnem.ſed eſt ꝑdere n̄
amicum.ſicut hoiem mortuum ꝑdere nō eſt ꝑdere hominem.ſʒ non
hominem.Non eſt etiam dolendum de fidelitate amiſſa.quia nul-
la vera fidelitas amitti poteſt.Si autem erat fidelitas inordinati
amoris.talē amittere nō eſt fidelitatē amittere ſʒ infidelitatē.et ꝓ
infidelitate ꝑciuʒ ab amico non recipe.quod ꝑfecto eo debet eſſe
ɔſolatorium quo eſt bonum.aut em̄ recipetur in ꝑcium ſimiliſ infi-
delitas.hanc non recipe bonum eſt.aut in forma gratitudinis ve-
ra recipetur fidelitas.Hanc ꝓ ſua infidelitate n̄ recipe meliuſ eſt
q̄ꝫ recipe.quia bonum eſt nō inire illicitum ɔtractum etiā cū lucro
tempali.tale enim lucrum ſequitur magnum damnum.ſ.in pſenti
amiſſio virtutiſ.et in futuro pena purgatorij aut inferni.et ſi dolē-
dum eſt de amiſſione ꝑteriti temporis.gaudendum tamen eſt d̄ nō
amiſſione temporis illi preterito ſuccedentis.

II.CONSIDERATIO.

Secūda puella ſic ait.Nōne qd̄ xp̄s dei virtus et dei ſapientia
ſibi fieri elegit.etiam tibi fieri ſapienter eligeres tanq̄ꝫ bonuʒ:
An non proſuſ bonum quod ſapientia eligit p̄ſertim dei:qđqʒ nec
virtus dei infinita tanq̄ꝫ malum impedit: Fatearis hoc neceſſe eſt
bonum eſſe.ac proinde ſi id tibi acciderit minime dolendum neq̄ꝫ
triſtandum.Sed quid:Profecto criſtus dei filius vnigenitꝯ equa-
lis patri pro ſalute hominum quoꝝ multos ingratos fore preſci-
uit mortem paſſurus de celis deſcendit.et in terris conſtitutꝯ quoſ-
dam diſcipulos ꝑ omnibus alijs elegit.quibus tanq̄ꝫ amicis ſingu-
lariter familiaribus quecunqʒ audiuit a patre notificauit.docto-
reſ quoqʒ et vera mundi lumina eos fecit.miracula eos facere do-
cuit.poteſtatem ad eiciendum demonia eis tradidit.ꝓprium ſuum

coꝛpus in edulíuꝫ.et ſanguinem in poculū eis pꝛebuit·ſpm̄ſanctū eis miſit·. et pꝛe alijs pꝛimicias ſpiritus.et bꝛeuiter pꝛo cariſſimis eos habuit·et nichilo⁹ ꝙ ipi eum deſererent dum ab eo fugerāt· immo ꝙ ꝑ iudam traderetur.et omne beneficium ei impenſum perderetur· hoc elegit quia libere hoc voluit·quomodo ergo ſi ſimile aliquid tibi accidit·ſi ab amicis deſertus es.ſi ipſam amiciciam ſeu fidelitatem eis impenſam perdidiſti cum ſit bonum.vtpote ad tuum pꝛincipium exemplare et finale te reducens.et ad deſertōem mundi.et celeſtium amoꝛem te inducens·quomodo inq̄ tale bonū te poterit contriſtare.pꝛeſertim cum exemplum xp̄i te in talib⁹ ad oppoſitum triſticie debeat merito inclinare·Audi magnū Ambꝛoſiuꝫ·Voluit inquit xp̄s deſeri·voluit pꝛodi·ab apoſtolo ſuo tradi· vt tu ſi deſertus fueris a ſocio pꝛoditus ab ip̄o moderare feras·tuum erraſſe iudiciuꝫ·perijſſe beneficium·Hec ille pater·

¶Capitulum duodecimum continens conſolationes ſuper ineuitabili mala ſocietate·

Duodecimo poſt p̄miſſa ad ſepedictam dn̄am ꝯſolatricem acceſſit et alius triſtis de mala ſocietate ꝑturbatus·cui ip̄a de ſuis puellis mox quatuoꝛ ad ip̄m conſolandum deputauit·

¶I·CONSIDERATIO·

Pꝛima puella ſic ait·Tu homo ꝙ̄ mala doles ſocietate·ſed hoc ſcito·ꝙ hec intantum valet.inquantum ad virtutis exercitium cōfert·vnde iuxta egregij patris gregoꝛij ſententiam mali vtiliter tolerantur·Tolerandi inquit vbiq3 ſunt ꝓximi·quia abel fieri non valet.quem chaim malicia non exercet·Ecce dic^t abel de q^o dicit ſcriptura·Reſpexit dominus ad abel et ad munera eius·ꝑ h^o autem dicte gregoꝛiane ſententie ſupadditu3 apte datur intelligi ꝙ bonoꝝ operum munera ante conſpectum diuine maieſtatis tanto ſunt magis grata et accepta:quanto eoꝝ cum quibus habitant maioꝛ fuerit malicie repugnantia·

¶II·CONSIDERATIO·

Secunda puella ſic ait·Neſcis ꝙ ſicut equorum curſum·an·ſ· in directū currere conſueuerint·an tāq̄ vmbꝛatici lateraliter diuertere·non ꝯtingit melius expiri q̄ ſi in curſu alium equuꝫ motu ſibi ꝯtrario habeant obuiantem·ſic et homo bonus per maloꝝ ſocietatem tanq̄ ſibi contrarioꝛum.tanq3 contrarijs motibus ipſuꝫ incurſantium incōpabiliter melius q̄ bonis tantum aſſociat⁹ virtutū ſuaꝝ vires expitur·ꝓpꝛiaꝝ aūt virium experim̄tum habere· nonne hoc eſt vnum de bonis maximis eſtimandum·Nimiꝝ et in nōnllis ludis militarib⁹ ſolēt militares vires et act⁹ ſuos expiri

vt ſi in hijs ꝓbati fuerint bellorꝝ ꝑiculis minus ꝑiculoſe et mag
imperterrite ſe exponāt.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ſic ait. O cariſſime ſi non meis ꝯſoleris ex verbiſ
Audi illuſtrem Ieronimum ſuꝑ malorꝝ ſocietate cōſolantem.
Qui inquit bonus ꝑmanet non polluitur ſi malo ſociet̾. ſꝫ qui ma-
lus eſt in bonum ꝯuertitur ſi boni exempla ſectetur. Hec ille vir il-
luſtris. et nōne magnum bonum innuit quod in mali ꝑ bonum cō-
uerſione ꝯſiſtit. ꝯuertit quidem ſcoriam in aurꝝ purum. tenebram
in lucem. Nōne malicia peccati eſt ſcoria. et caritas aurꝝ ignitum
de quo i apocalipſi. que caritas de corde puro recedēte ſcoria ad
modum auri depurati facit habentem eſſe carꝝ. Nonne facit ꝯuer-
ſio ꝙ de nōnullis ad deū ꝯuerſis dictum eſt. eratis aliquando te-
nebre. nunc autem lux in domino. certe ſic. et ita. quantum ad pro-
poſitum patet conſolatio.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella ſic ait. Scito frater ad magnum honorem ꝯfer-
re in mala ſocietate bene viuere. Audi illum Clareuallenſem
Non inquit mediocris tytulus virtutis inter prauos bene viuere.
et inter malignantes innocentie retinere candorem. et morꝝ vnita-
tem. Hec ille. et nunquit bene. certe ſic. Nam et lilium inter ſpinaſ
ſignanter ꝯmendatur. et incōꝑabilis virgo ei cōparatur

¶ Capitulum tredecimum ꝯtinens ꝯſolatōnes ſuꝑ carentia hūa-
ni fauoris. vt quando quis ex ſua tedioſa et ingratioſa conuerſatō-
ne nec curatur. nec diligitur a quibuſcunqꝫ alijs.

Tredecimo poſt p̄miſſa ad prefatam dn̄am ꝯſolatricez
illuſtrem acceſſit et aliuſ triſtis ſuꝑ materia p̄miſſi ca-
pituli ſperans ꝑ eaz ꝯſolari. At illa mox de ſuo comi-
tatu tribus puellis imꝑat vt ipſum ꝯſolentur.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima itaqꝫ puella cum in querela dicti triſtis vnuz implicite
ꝯtineatur antecedēs. et exprimatur ꝯn̄s. ad an̄cedēs quatenꝰ
ip̄m ꝯcernit triſtē reſpiciēs ſic ait. Aduerto amice ꝑrim cauſaz tue
triſticie. Aduerto ꝙ tedioſus es. et tua ad extra ꝯuerſatio minꝰ eſt
gr̄oſa. Sꝫ hoc queſo non moleſte feras. cogites de deo creatore ꝙ
ip̄e fecit nos et nō ip̄i nos. cogites et hoc ꝙ non eſt dare aliq̄d pu-
re malū. non turberis itaqꝫ ꝙ natura ſeu potius auctor nature deꝰ
te fecit talem. ſcilicꝫ igr̄oſum ad extra. rudem quidem et ruſticanū
Sperandum tibi profecto eſt. ꝙ ſupnorum ſuorꝝ intuitu oculoruz
te gratioſe reſpexerit ad intra. ad interius. ſcilicet tuum conſeruā-
dum lumē q̄d in te eſt. ne illud ventoſa aura fauoris hominum ab
extra ſpirante forſitan extinguatur. Si ſit tua conuerſatio ingratō-
ſa in terris. ſit tua in celis cōuerſatio. que et ſi humana non fuerit

vel hominibus grata· meliori ſorte celeſtis eſſe poterit et diuina·
Nimirum licet ſecundū mundi ſapientē diuina quedā virtꝰ et erox
ca opponatur beſtialitati·non tamen ſic opponitur ipſi homini be=
ſtiali·quo minus hec ſimul ſtare poſſint· et ꝙ homo ſit exterius be
ſtialis·et interius diuinus et celeſtis·Sis ergo libenter foris ruſti
canus·interius autem diuinus·Careas libenter tanꝗ̄ tedioſus g̃=
tia humani ſolacij·vt deus ſolacij et totius cōſolatōis ſtecum ſit in
terius·et tu ſecum ſuperius·vt ſic illorum cuilibet a quibus deſpi
ceris·vt minus gratioſus dici valeat illud poeticū·Si quadam vir
tute nites.ne deſpice quenꝗ̄·Ex alia quadā forſitan ille nitet·deni
qȝ gratioſus ad ex̄ ſic ſepe diſtrahitur ·ꝙ ab intra gratijs totaliter
vacuatur·

II·CONSIDERATIO·

Secunda puella ad premiſſi antecedentis dn̄s reſpiciēs ſic ait
Cariſſime amice bona cura erit ſi te nullus curat· vel ſi tanꝗ̄
acharis a nemine diligeris·aut enim amas diligi et curari·aut n̄·
Si nō.tunc tanꝗ̄ non turbatus conſolatōe non indiges· Si vero il
la amares·ꝓfecto reamares·ſiue perſonas te diligentes· ſiue ip=
ſas earum dilectōes et amores· in quo caſu multo tibi ſalubrius ē
n̄ curari a multis vel diligi.ꝗ̄ ab eis diligi et curari· Nēpe pſōa q̄
libet te diligens·imo q̄libȝ eiꝰ dilectō tibi grata· depredarȝ aiāȝ
tuam·i·ad ſe raperet aliquid tui cordis ·ac te periculoſius captu=
uarȝ Ita nimirū ꝙ cor tuum minus deo coniunctum eſſet·quo ꝑ cō
ſequens minꝰ illi bene eſſet·minuſqȝ eius cariſmatū dona percipe
ret·Dices forte·Idē michi eſt periculū ſi nō diligar ·ꝗ̄diu tn̄ dili=
gi appeto·et tanto peius valeo ·quāto minus habeo hoc quod ap
peto·Nequaꝗ̄ ita eſt cariſſime·eſto nanqȝ ꝙ diligi appetas cū n̄ di
ligeris·n̄ tā periculoſe caperis·ſicut ſi tu actuaꝛ diligereris·tunc
etenī paſſio tui appetitꝰ augeretur·et ꝑ ↄſequēs cor tuū magis ca
peretur·laceraretur·ac bonis ſpūalibꝰ priuaretur·Vis habere ex=
emplū·Ecce auarꝰ ſi diuitias quas appetit ↄſequatur.artius ipſas
amat·et creſcente cum ipſis appetitu miꝰ ꝗ̄ ſi ipſas n̄ haberȝ ſatiatᵃ
Auaro etenim vt dicūt ſancti tā deeſt qd̄ hȝ·ꝗ̄ quod nō habet· Si
igitᵃ nō ſatiatur ꝑ illud quod non hȝ·nec ꝑ illud ſatiabitur qd̄ iaȝ
habet·Similiter ſi dn̄ nō diligeris.diligi quidē amares· Amplius
ipſm amares·ſi diligi te ſentires·Quo vero ampliꝰ ipſm amares·eo
ampliꝰ amore capꝰ eſſes·et a deo etiā eo āpliꝰ elongatꝰ maiorē
i bōis ſpūalibꝰ iacturā incurreres·atqȝ plane in hūc modum ſim=
pliciter minus bene valeres·ꝗ̄ ſi exiguū hoc quod appeteres ſcili
cet fauorē hoīm momētaneū n̄ ſentires·

III·CONSIDERATIO·

Tercia puella ad triſtem ait·De hoc ꝓcerto ꝙ tu non curaris·
ꝙ ve n̄ diligeris ↄniter ſicut velles· hac re bn̄ pſpecta dq̄ri n̄
deberes· quare ·ꝓfecto quia ſecuriſſimū eſt· Nimirū ille q̄ multū

curatur ad illum reſpectus habet᷑·ad illū multoꝝ oculi dirigun-
tur·Quales·Proculdubio quaſi oculi baſiliſci intoxicãtis et occi
dentis·nec oculi reſpectuū amicoꝝ minꝰ occidunt.ꝙ reſpectuum
emulorꝫ inuidoꝝ·ſꝫ pcerto multo magis·ob hanc forte cauſam
dicit ſponſus ad ſponſam in canticis·vulneraſti cor meū i vno ocu
loꝝ tuoꝝ·ſ·oculo amoris·Ob eandeꝫ quoqꝫ cauſaꝫ ne incurrat pi
culū videt᷑ ſponſus a ſpōſa petere tanꝙ ab amica·dicens·Auerte
oculos tuos a me·qꝛ ipi me auolare fecerūt·et nōne bene dictū ē:
Profecto ſic·oculi nanqꝫ amicabilium reſpectuum faciūt auolare
diſtãtius·hoiem·ſ·a deo ſuo.hoiem etiam a ſeipō faciunt homineꝫ
nō in ſe.ſeu apud ſe in ſuo ꝓprio comodo remanere·trahunt ad ex
teriora in quibus nō eſt vera hominis manſio·ſꝫ potiꝰ tranſitus ꝑ
egrinus·et multo melius eſſet homini manere in ſe et apᵈ ſe in ſua
ꝓpria manſione·ꝙ mentetenus euagari·

Capitulū decimumquartū cōtinens ꝯſolatōnes ſup derelictōe
tā ab amico vel ſocio ꝙ vniuerſaliter ab homine quocūqꝫ alio·

Quartodecimo poſt p̄miſſa acceſſit rurſuꝫ alius triſtis
ad dominam ꝯſolatricem que mox ei ſuper materia p̄
miſſi capituli querulanti de puellis ſuis duas ꝓ eius
ꝯſolatōne deputauit·

I·CONSIDERATIO·

Prima puella ſic ait·O homo aduerto ꝙ graue eſt tibi ab ami-
co derelinqui ratōne p̄ſidij alicuiꝰ ꝑ ipm habendi Sꝫ hoc nō
oportet·nempe refugere poteris cū ſpe certa ad p̄ſidium fortioris
Audi magnū ambroſiū·de diuina inquit miſeratōne tūc ſperandū
ampliꝰ eſt·cū p̄ſidia hūana defecerint·Hec ille·et bn̄ quidē·dere
lictus eñ ab hoibus non eſt deſertꝰ a deo qui ipm i gratiſſima ha-
bitatōne ꝯſeruat·ſ·in ſeipō·Audi magnum patrem Auguſtinū·De
us inquit medicamentū eſt.non ſano regula eſt prauo·lux eſt tene
broſo·habitatō eſt deſerto·Hec pater ille·et ecce ꝙ multipliciter
deus eſt p̄ſidio·ſ·non ſano ꝑ medicamētū·prauo ꝑ regularē vitā·
tenebroſo ꝑ lucem internam·deſerto ꝑ habitatōnem gratiſſimaꝫ·q̄
ſcilicet eſt ipē·nimirum in ipſo viuimus.mouemur.et ſumus vt di-
cit ſcriptura·

II·CONSIDERATIO·

Secunda puella ad triſtem ſic ait·Sup derelictōe ab amico cō
ſolatōem queris.ꝯſolatōne huiuſcemodi diuites nō indigēt·
Diuitibꝰ ſiquidē multi ſunt amici·Diuitibꝰ aſſiſtūt plurimi·Sunt
qui diuitibꝰ vltro ſe ingerunt nō rogati·Sꝫ reuera multo minꝰ ꝙ
diuites habent paupes de ſua derelictōne querulari·Dūmodo nō
a quo.vl' a quibꝰ derelicti·ſed magis attenderint cui ſunt relicti·
Cui inquies·Profecto relicti ei qui teſte ſcriptura dicit homini in
ſe confidenti ſolis preſentibus neceſſarijs contento.non te deſeraꝫ
neqꝫ derelinꝙ·relicti ſunt ei q̄ ſedꝫ ſup tronū et iudicat equitateꝫ·
qui ſolꝰ laborem et doloreꝫ ꝯſiderat·adiutor in tribulationibus·

tibi inquit pſalmiſta derelictus eſt pauꝑ. An neſcis ꝙ hoc ſponſa
veridica. eccleſiam loquor. clara voce ꝓnunciat decantādo cantu
ſuo eccleſiaſtico. ſuaueꝗ ſonāti modulādo. Deus inquit qui ſedes
ſuꝑ tronum et iudicas equitatem eſto refugium pauꝑm in tribula
tione. quia tu ſolꝰ laborem et dolorē ꝯſideras. Tibi eñ derelictꝰ
eſt pauꝑ. pupillo tu eris adiutor. Sꝫ ꝑfecto deo derelictꝰ qui ad=
iutor in tribulationibꝰ extat. qui ſolus laborem et dolorem conſi
derat. qui et iudicat equitatē. eſt minime derelictꝰ. eſt nimiꝝ poti
us feliciter benedictꝰ. Siquidem ſi maledictꝰ eſt qui ꝯfidit in ho
mine. ſequitur quaſi a ſenſu ꝯtrario. ꝙ is benedictꝰ eſt qui confidit
in domino cui derelictus eſt.

Capitulum quindecimum continens ꝯſolatōnes deſolati ho=
minis aduerſa patientis ſuꝑ carentia amici ꝯpatientis et ꝯſolan=
tis, ac vniuerſaliter ſuꝑ carentia terrene ꝯſolatōis.

QVintodecimo poſt p̄miſſa ſepedictam dominam ꝯſola
tricem triſtis quidam alius ꝓpter defectum ꝯſolatio=
nis requiſiuit. cui ꝓtinus illa de puellis ſuis quinꝗ
ꝯſolandi gnatas adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

PRima puella triſti ſic locuta eſt. Tu de carentia ꝯſolantium et
ꝯpatientiū querularis. Sꝫ dic michi quiſnam alioꝝ hmōi ha=
beat ꝯpatientes atꝗ ꝯſolantes. Quod ſi nullum habere ꝓſpexeris. le
ne erit quod quereris. leuiꝰ eñ omunia tangūt. animaduerte igitur
ꝓpenſiꝰ. poteſt ne quiſꝗ habere dolori ꝯpatientem. aut etiā ꝯſolā
tem. quē ꝯſtat non habere vel ꝯſiderantē. Minime inquies. Quomo=
do eñ eſſet dolentibꝰ ꝯpaſſiuꝰ. qui doloꝝ nō eſt ꝯſideratiuꝰ. neꝗ=
ꝗ certe. quēadmodum nec medicus qui ſigna cauſaſꝗ doloꝝ nō cō
ſiderat poteſt eſſe curatiuꝰ. Sꝫ ecce ſcrutare ſcripturas et videbitur
in hoibus nemo q̄ vel ꝯſideret labores et dolores cuiuſuis etiam
alioꝝ. hoc ſiqdem ſponſa illa veridica quā ſpūs edocet veritatis.
vt priꝰ neptis mea recitauit, teſtatur. deo loquēs. tu inqt ſolꝰ labo
rem et dolorē conſideras. excludit itaꝗ. aut ſaltem nichilipendit
vt minimam vt tenuem nimis. aut ſuꝑficialem ꝯſideratōnem alio=
rum. quo vero ꝯſideratōnem excludit aut nichilipendit eo omneꝫ
eoꝝ ꝯpaſſionem atꝗ ꝯſolatōnem videtur ꝑiter excluſiſſe. aut tan=
ꝗ nichiluꝫ cenſuiſſe.

II. CONSIDERATIO.

SEcunda itaꝗ puella ait triſti. Cariſſime patruꝫ librum legito.
et in eo doceberis quid ſit tibi faciendum. Vide primo rubri=
cam quandam de eo ꝙ omnis qui tribulatur vel temptatur ſoli
deo ſe committat. Poſt hoc vide quod iuxta titulum textualiter
ſequitur in hec verba. Interrogauit ſenem quidam dicens. Si fue=
ro in aliquo loco, et nata fuerit michi tribulatio. et non habuero
cui me committam. et indicem paſſionem meam. quid faciam.

Et dixit ei ſenex. Credo in deū quia ipſe mittet angelū ſuū et grām
ſuam. et ipē tibi eſt ɔſolatō ſi in caritate rogaueris euꝫ. Audiui em̄
quia ſciti tale aliquid factum eſt. Erat em̄ quidā ibi qui ſuſtinebat
temptatōnes. et non habens fiduciam in aliquo cui ɔfiteretur. pa
bat a ſero melotem ſuū vt diſcederet. et ecce nocte apparuit ei gr̄a
dei in ſpecie virginis et rogabat eum dicens. Nuſq̄ vadas! ſꝫ ſede
hic mecum. nichil em̄ mali fit tibi ex hijs que audiſti. qui credens
verbis eius ſedit et ſtatim ſanatū eſt coꝛ eius. Et frater quidā erat
in loco qui dicitur cellas. et venit ſuꝑ eum temptatō. et ſiquis eum
videbat nec ſalutare volebat. neqꝫ in cellā eum recipe. et ſi opus
habebat. panem nemo mutuabat ei. venit aūt ſemel ꝺ meſſe et nec
panes habebat in cella ſua. et ī omnibus gr̄as agebat deo. Vidēs
autem deus patientiam eius! abſtulit bellum temptatōis ab eo. et
ecce quidam ſtatim oſtium eius pulſabat trahens camelum onuſtū
panibus ab egipto. quod cum vidiſſet pater ille cepit flere dicens
Domine non ſum dignus vel modicū tribulari. et cum tranſiſſet tri
bulatō eius. tenebant euꝫ fratres ꝑ cellas ſuaſ. Hec in dicto libꝛo.
et nonne intelligenti eſt ſatis dictum?

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad triſtem ait. O homo cariſſime de hoc triſtoꝛ ꝙ
tu triſtaris de carentia terꝛene conſolatōnis. Nonne experien
tia docet ꝙ qui terꝛenam paratam habet conſolatōnem admodum
abſtinet difficulter quin ea etiam vtatur. ex quo ſequi ſolet ꝙ cele
ſti mox priuatur. teſte nanqꝫ pr̄e clareuallis. delicata ē diuina cō
ſolatio que non datur admittentibus alienaꝫ. habemus huius rei
figuram optimam libꝛo Ioſue. vbi dicitur. ꝙ filij iſrahel comede
runt de fructibus terꝛe. ex quo quidem expꝛeſſe ibidem innuitur
ꝯpoſiti conſequentia. nam dicitur ibi. ꝙ poſtq̄ comederunt de fru
ctibus terꝛe defecit manna. Manna quidem datum de celo habēs
in ſe omne delectamentum. et omnis ſapoꝛis ſuauitatem. aptiſſime
ſignat celeſtem ſeu diuinam ɔſolatōnem vltra modum delectabi
lem. fructus aūt terꝛe. terꝛenam qua quis fruit᷑ ſignat delectatōꝫ.
ꝙ ergo manna deficit dum fructus terꝛe comeditur. apte quideꝫ ſi
gnat diuinam conſolatōnem deficere vel non dari ei q̄ terꝛena cō
ſolatōne fruitur ſiue ſatiatur.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad triſtem ſic ait. Tu conſolationem cōſideras!
cur ergo non magnam. cur non optimam? dices forte que naꝫ
eſſet illa aut cuius tanq̄ cauſe? Pꝛofecto eius qui conſolatoꝛ eſt
optimus. qui niſi ponamus obicem conſolatur nos in omni tribu
latione noſtra. qui etiam eſt deus appellatus totius conſolatio
nis. ad quem pſalmiſta, ſermonem dirigens. ſecundum multitudi
nem inquit dolo. in coꝛde meo. conſolationes tue letificauerunt

animam meam. hmōi conſolationi quidē obicez ponim9. qñ huma
nam et terrenaz ꝯſolatōez deſiderio q̄rim9. et in effectu recipim9.
Nonne hoc prius p ſororem meam audiuiſti declaratū. Nō igitur
ponas obicem p ꝯſolatōnem terrenam. et mox habebis ꝯſolatōem
ſcilicz hic plenam: et in futuro pleniſſimaz. nempe et hic euacuato
qđ ex pte eſt quantum patitur ſtatus preſens. veniet qđ pfectū eſt
Docet hoc natura. ꝯuincit et ſcriptura. Quantum em̄ ad ſcripturā
idē videtur iudiciuz de vno ſicut de alio tpali. Scđm em̄ ſcripturā
qui ꝓpter deū reliquerit domum. aut agrum. centuplū accipiet i h°
ſeculo. et in futuro vitā eternaz. Sz nō eſt maior reſpectu de domo
vel de agro. q̄ de alio tempali ꝓpter deū relicto. qui ergo propter
deum omnem ꝯſolatōnem terrenam reliquerit. centuplū accipiet ī
hoc ſeculo. quod qui neceſſario erit aliquid extra omnem ꝯſolatō-
nem terrenam. igitur recipiet in hoc ſeculo centuplum qđ erit ali-
quid celeſte ſeu diuinū. Si dicatur verum eſt ꝙ centuplum recipi-
et. ſed non ſequitur ꝙ centuplam ꝯſolatōnem. Si inq̄ ſic dicatur. nō
valz. nonne em̄ in marco dicitur. nemo eſt qui reliquerit domū. aut
fratres. ꝛc. qui non accipiet centies tantum nunc in hoc tempe. do-
mos. aut fratres. ꝛc. Si igitur eſt iudicium de quocunqz alio tpali
ꝓpter deum relicto: ſequitur ꝙ centies tantum de conſolatōnibus
accipies. que vtiqz celeſtes erūt vl' diuine. eo ꝙ ſint extra numeruz
relictaꝝ. ſ. omnium terrenaruz. Docet autem ꝓpoſitum et natura.
Nōne em̄ videmus in natura ꝙ vacuuz curſum nature mutat. vt in
multis patet effectibus mirabilibus. quando igitur euacuaberis
ſeu vacuus fueris p remotōnem a te re et deſiderio omniſ ꝯſolatō-
nis terrene. puta vt verbis vtar magni patris. quādo talis fueris
ꝙ prorſus nichil terrenoꝝ te delectat. tunc ꝓfecto abundanti-
am recipies celeſtis ꝯſolationis et diuine. Nempe ſicut naturalis
vacuitas ſi eſſet faceret aureum ciphum argenteū ſiue plūbeum q̄-
ſi ſue nature oblitum aſcendere ad ſperam ignis. et ibi igniri et to-
taliter reſolui. et in ignem ꝯuerti. Ita moralis ſeu ſpūalis vacuitaſ
cor tuum facit ꝯtra innatam inclinatōnem aſcendere in deuz. qui
ignis ꝯſumēs eſt. et in illo igne inflāmari et liquefieri ſpūaliter et
ꝯuerti. fieriqz diuinum ſeu quodamodo deificatum iuxta hoc pſal-
miſte verbum. Ego dixi dij eſtis.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella cum ſorore ſua predicta multum concordans.
ſermonemqz eius magis explicans et declarans ſic ad triſtez
ait. Si tu cares hominum conſolatōne. fac de neceſſitate virtutem.
ita vt nec velis huiuſmodi recipere. vtpote generoſo tuo ſpiritui
non condignam humanam conſolationem. Sed potius ſi occurre-
rent conſolantes dicas eis cū ſancto Iob. conſolatores oneroſi om-
nes vos eſtis. quemadmodum et maria illa que vnxit olim pedes

jheſu de angelis ad conſolandum ipſam miſſis teſte origene dice-
bat. Oms iſti ſunt michi oneroſi conſolatores. grauāt me. et nō con
ſolant᷑. ego quero ꝯſolatorē et creatorem. et ideo ğuis eſt michi
ad videndum omnis creatura. nolo angelos videre. nolo cū ange
liſ manere qui poſſunt dolorem augere. et nō penit⁹ delere. Si ce-
perint michi multa narrare. et ſi voluero illis ad omnia reſpōdere.
timeo ne amorem meum magis impediant ꝙ̄ expediāt. hec de illa
origenes O felicis meriti maria O ſi omes ꝑſone vꝉ xp̄o deſpōſate
eſſent ſic diſpoſite. nec diligerent ꝓ miſera ac ꝑiculoſa ꝯſolatōne
humana tota die. ne dicam cū angelis. ſꝫ magis cū nūcijs ſathane
garrulare. Si itaqꝫ humanas ſeu terrenas conſolatiunculas ſpōte
declinaueris et reſpueris: ad ſolū deū ꝓ ꝯſolatōne recurrēdo. Sci
to et non dubites quin non ſolū ꝯſolatōnē. ſꝫ etiam exultatōnem
a deo ꝯſequariſ teſte illa ſancta matrona thobie matre que deo lo
quens ſic dicebat. Hoc habꝫ ꝓcerto omnis q̄ colit te. qꝛ vita eius
ſi in ꝓbatōne fuerit coronabit᷑. non em̄ delectaris in ꝑditōnibus
noſtris. qꝛ poſt tempeſtatem tranquillū facis. et poſt lacrimatōnē
et fletum exultatōnem infundis. De ꝑſonali etiam ſua ꝯſolatōe te
ſtatur ip̄e deus ꝑ os ꝓphē. fugiet inquit dolor et gemitus: ego ip̄e
ꝯſolabor vos. Modum etiam exprimit q̄ꝫ circa ꝯſolationem hic in
via futurā eſſe innuit dicens. Qūo ſicut mater blandiatur. ita ego
ꝯſolabor vos. et in jheruſalem cōſolabimini. Nempe conſolatōem
habendam in jheruſalem quod fiet in patria diſtinguendo contra
precedentia exp̄ſſe innuit ꝙ precedentia locum habēt in via. Per
hoc ergo ꝙ dicit ego ꝯſolabor vos. ꝓmittit ꝙ nos ꝑſonaliter cō-
ſoletur. modum aūt p̄mittit dicenſ. qūo ſicut mater blandiatur. Di
ces forte quis nam eſt ille mod⁹ quo mater blanditur infantulo.
certe dulci cum alloquio. cuꝫ oris ſui oſculo. ac cum dulci nutrimē
to de ꝓprio corp̄e exhibito. Ita autem et deuſ ꝯſolatur dulciſſime
ſue quidē inſpiratōnis alloquio. patet de jo. euāgeliſta q̄ꝫ puerū
ſuum appellauit. Iſte inquit puer electus quem elegi. de quo dicit᷑
ꝙ exilio relegatus diuine viſionis et allocutōis meruit crebra cō
ſolatione releuari. Item conſolatur deus cum oris ſui oſculo quo
vniuntur ſpiritus. prout petit ſponſa in canticis. oſculetur inq̄t me
oſculo oris. q° ſcilicet ſpiritus. id eſt ſpiramina vniuntur. et ſignat
mentalis ſpiritus hominis cum diuino ſpū vnitōnem deiformem.
Itē deus conſolatur ſuauiſſimo nutrimento de corp̄e ꝓprio verbo
vnito. homini ſacramentaliter exhibito. et per manna ſignificato.
Hijs itaqꝫ modis ſcilicet per predictorū dulcium delectabilē de-
guſtatōnem. et ꝓprij ſpiritus in diuinum ſpiritum tranſformatōnē
ſecundum quandam deiformitatem. ſeu deificatōnem conſolat᷑ de-
us perſonaliter talem ꝑſonā. p̄cipue que humanam recip̄e rēnuit
conſolatōē teſtante pſalmiſta. Renuit inquit ꝯſolari anima mea.
ſcilicet conſolatione terrena. ſed bene dinina. qꝛ memor fui dei et

delectatus ſum et exercitatus ſum. et defecit ſpūs meus. ſ. ꝯpꝛi9.
quaſi iam trāſformatus videlicet quantū hoc poſſibile eſt ꝑ omnīſ
ſue affectōnis tranſfuſionez in voluntatē dei. Iuxta exempla pr̄is
clareuallis de ferꝛo ignito. et de gutta aque imiſſa vino. que q̄dez
gutta ꝑ mixturam hmōi quaſi coloꝛem ſuum et ſapoꝛez ꝑdit, et vi=
ni coloꝛem et ſapoꝛem quodamodo accipit.

¶ Capitulum ſedecimum continens conſolatōnes ſuꝑ ſolitudine
carentiū ſocietate hominū, et ſpālīter ſuꝑ vita ſolitaria anachari=
tarꝝ. heremitarꝝ. et etiam recluſarꝝ.

Sextodecimo poſt p̄miſſa accedit alius triſtis ad dn̄az
ꝯſolatricem de materia p̄miſſi capituli ꝯquerens. que
ad ꝯſolandū eum mox ei adiunxit decem puellas ad
ꝯſolandum ꝑdoneas.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima igitur puella ad hominem ratōe ſolitudinis ſeu vite ſo-
litarie, et mūdane ſocietatis carentia ꝯtriſtatum ſic ait. Cariſſi-
me ſi vis euadere ipius ſathane pſecutōem. diligas ſtare in ſolitu=
dine. et mundana ſocietate carere. Audi johēm os aureū. Recede
inquit de via, et planta te in loca ſecreta. vt nec mundus tecū ha-
beat locum ꝯmunem. nec tu cum mundo. ſicut aſſidua eſt in mari tē-
peſtas. ſic in iſto mundo perſecutō ſathane

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ſic ait. Vt quid carentiaz ſocietatis q̄reris. ma=
xime vulgariū et turbarꝝ que nata eſt ſanctitatem impedire.
Audi oꝛigenem. q̄ꝺiu inquit quis ꝑmixt9 eſt turbis et in multitu=
dine fluctuantiū voluptatum. nec vacat ſoli deo. nec ſegregatus
eſt a vulgo. nō poteſt eſſe ſanctuſ. Huius rei nimirꝝ reddit Seneca
ratōnem. Quod inquit tibi p̄cipue vitandū exiſtimes. queris turbā.
nunq̄ illi tute ꝯmitteris inimica multorꝝ ꝯuerſatō. nemo non ali-
quod vitium nobis ingerit. aut cōmodat. aut impꝛimit. quo maioꝛ
eſt populus cui ꝯmiſcemur. hoc ꝑiculi pluſ eſt.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad triſtem ſic loquitur. Neſcis o homo et vtinaz
homo, q̄ ſocietas hoīnum poſſet impedire vl̄ interꝛumpe con-
tinuum mentis ꝓgreſſum in deū. in quo quidem ꝓgreſſu ꝓ ſocieta-
te hominum meretur ſolitudo comitatum vtiq3 dignioꝛez. ſaluber=
oꝛē atq3 tutioꝛē. ſanctarꝝ videlicet cogitatōnuz. Vnde magn9 ille
archiantiſtes Ambꝛoſi9 de virgine loquēs gl'oſa Maria inquit ad
ipoſ ingreſſus angeli inuēta domi, i penetralib9 ſine comite, ne q̄s
intētōnem abrumpet. ne quis obſtrepet. Neq3 em̄ comites femias
deſiderabat, que bonas comites cogitatōnes habebat. quin etiam
tunc ſibi minus ſola videbatur cum ſola eſſet. nam q̄ꝫadmoduz ſo-
la. cui tot libri adeſſent. tot archangeli. tot ꝓphe. Hec ambꝛoſi9.
Quid ergo ꝯqueritur ſolitudinem, copiaz habēs ipoꝝ libroꝝ.

IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella danielem inducit ibi .ſ. tronus eiꝰ flāme ignis. inducit aūt et gloſam eiꝰ. Tronꝰ inquit vt ait gregꝰ ſunt mo nachi et heremite. et alij qui in loco vno degētes. deo militare ſtu dent. nec ꝑ loca diſcurrunt. quoꝝ quietis cordibꝰ inſidet deꝰ. qui bene flāma ignis dicunt᷑. q2 dilectōne dei et ꝓximi inflāmantur. et deſiderio celeſtis patrie. hec gloſa illa. ꝑ quam quidem patet ꝙ ſolitudo vniꝰ manſionis opatur quietem cordis. et inflāmatōnem dilectōis. et ꝙ deus tanq̄ throno ei inſidet que eſt talis. Facit ita, q3 ſolitudo hominem eſſe dei thronū flamigeru3: atq3 ꝑ ꝯſequens lucentem et claꝝ. thronum vtiq3 impialez in quo deꝰ ip̄e rex glo rie regit impialiter regnū anime. attingens a fine vſq3 ad finē po tentiaꝝ fortiter. et diſponens omnia ſuauiter. Ipſe em̄ mēti tranq̄l le inſidens tanq̄ throno. ꝑ ſuaz p̄ſidentiam faciet vires inferiores ſaltem ꝓut ſtatus vie patitur ſupiorıbꝰ obedire. Qua in re penſan dum eſt. ꝙ non mediocriter in altum ꝓficit ꝑ ſolitudinem mēs hu mana. Quippe thronū dei ſublimiter eſſe eleuatū non eſt ambigē dum. Nimiꝝ ſublimior eſt celo. et nequaq̄ inferior tronus hm̄oi. niſi qđ abſurdum eſt dicere velit ꝙ intellectualis natura etiaz cū ꝑ grām ꝓficit᷑ ſit inferior corꝑali. S3 et digne ymaginandū eſt or natu virtutū maximo fulgere tronum illum. cuius in ꝯpatōne au rum. gemme. margarite et quelibet alia hm̄oi ſunt omnino vilitaſ reputanda.

V. CONSIDERATIO.

QVinta puella ad triſtem ſic ait. Vis ampliꝰ ſcire quid operur ſolitudo? Ecce frater cariſſime ab illo qui eſt via. veritas. et vi ta. et in quo omne quod factū eſt vita erat. inter vitas ꝯtemplati uam p̄fert. ac ita cōmendat. ꝙ mariam ſororem lazari quam dilexit plurimū. ꝓpter vitam eiꝰ ꝯtemplatiuam dixit ꝑtem optimā elegiſ ſe. Veꝝ gradꝰ eſſe noueris diuerſos ipiꝰ ꝯtēplatōnis. puꝝ. ſ. pu riorem atq3 puriſſimum. Ad quē quidem non ꝓmouet ſocietas mł toꝝ. ſeu hominū multitudo. ſ3 potiꝰ hunc opatur ip̄a ſolitudo. Au di de hoc Iohēm caſſ3. Solitudo inquit nouit emendatis moribus ꝯtemplatōnē3 puriſſimam reſerare. et intuitu ſinceriſſimo ſpūalium ſacramētoꝝ ſcientiam reuelare.

VI. CONSIDERATIO.

SExta puella ait triſti. Vis poſt p̄miſſa ſcire quid ſolitudo ope tur? Scito ꝙ non modicam opatur iocunditatem. Audi Sene cam. Iocundū eſt inquit eſſe ſecum. cum quis ſe dignum diutiſſime quo fruatur effecit. ecce dicit ſecum .i. non cum alijs. ſ3 eſſe ſolū. hoc quidem eſt iocundum. ſ3 qn̄. cū inquit quis diutiſſime. id ē lō go virtutū exercitio et delectabili ſapientie ſtudio ſe dignum quo fruat᷑ effecit. i. ſe fecit talē vt digne in ſeip̄o ſic ſtudio ſapie ꝑfctō quodamodo habeat fruitōnem. Nimiꝝ huic ꝯcordat ſapiens. In trans inquit in domum. ꝛc.

¶VII·CONSIDERATIO·

Septīma puella ait triſti· Vis kariſſime adhuc ſcire quid opet᷑
ſolitudo·opatur certe ſolatiuꝫ· nonne attendis vocabula et
ꝙ ſol⁹ cum ſolatō ꝯcordat in principio·Sed tu forſan dices·quō
eſſe poterit ſolatiū apud ſolum᷑ vel quō ſolū eſſe eſt iocūdum·cum
dudū dctm̄ eſſe nouerim⁹·nulli⁹ rei poſſeſſio iocūda eſt ſine ſocio·
Audi triſtiſ·non caret ille iocūditate.ſicut nec ſemꝑ ſocietate qui
ꝯtentat᷑ ſolitudīe·qui licet ſit ſol⁹ ꝑ excluſionē hominū. maxime
mūdanoꝝ·nō tamen ꝑ excluſionem alioꝝ ſocioꝝ·Audi illuſtrem
p̄ſbiterū Ieronimū loquor·Sapiens inquit nunꝙ̄ ſol⁹ eſſe poteſt·
ſcilicꝫ ſimpliciter·habet em̄ ſecū om̄s qui ſunt vel fuerunt boni.et
animū liberū.et quocunqꝫ vult ꝓfert et tranſfert· et qd̓ corꝑe nō
poteſt·cogitatōne ꝯplectitur·et ſi hoim inopia fuerit.loquitur cū
deo.nunꝙ̄ min⁹ ſolus erit·hec ille·qui ſimilem celeſtē ſocietatē cō-
ſequendi cōſiderationem habens.et in vaſta ſolitudine horrorem
eſſe ſupponēs ſic dicit·Infinita heremi vaſtitas te terret·ſꝫ tu padi-
ſum mente deambula·quotienſcunqꝫ cogitatōe ac mente illuc cō-
ſcenderis·totiens in heremo nō eris·Hec ille illuſtris·cui⁹ dictiſ
concordat et alius illuſtris·Senecam loquor· qui ſupponēs degē-
tes in ſolitudine vacare otio.nec carere virtutū exercitio·dicit ſic·
Amplectendū eſt otiū qd̓ inter deos agit᷑·qd̓ deos facit·ſed forte
ꝯquereris virtutē abſcondi nulla virtus latet.et latuiſſe nō ipſius
eſt damnum·hec ille·qd̓ ei⁹ dictū ſoror mea paulo poſt maīfeſtat·

¶VIII·CONSIDERATIO·

Octaua puella ait ad triſtem· Vis vlterius ſcire quid ſolitudo
opetur· ecce ſolitudo p̄ſertim recluſorij opatur acceſſum ad
ſupiora·Audi paſtorem dominici gregis gregoriuꝫ loquor·Si car-
ni qd̓libet abſcidimus:mox in ſpū qd̓ delectat inuenimus·Intētio-
ne quippe anime ſi exterior euagatō claudit᷑·interior acceſſus api-
tur·nam quo extra ſe ſpargi ꝓpter diſciplinā mens non poteſt·eo
ſuꝑ ſe intendere ꝑ ꝓfectū ampli⁹ poteſt·quia et in altum creſcere
arbor cogitur·que ꝑ ramos diſtendi ꝓhibetur·vt cum riuos fōtis
obſtruimus·fluenta ſurgere ad ſupiora ꝓuocam⁹·hec ille·et nō-
ne in trenis idem de ſolitario ſatis expꝛimitur·cū dicit᷑·Sedebit
ſolitari⁹ et tacebit·quia leuabit ſe ſuꝑ ſe·qd̓ quidē homo ſi negli-
git ꝯtemptibilem ſe reddit·Audi illuſtrem Senecā·O inquit ꝙ̄ cō-
tempta res eſt homo.niſi ſupra humana ſurrexerit·

¶NONA·CONSIDERATIO·

Nona puella ad triſtem ſic ait·Vis deniqꝫ ſcire quid opetur ſo-
litudo·Ecce opatur ſeu diſponit ad volatū columbinū·Audi
ps·Quis inquit dabit michi pēnas ſicut columbe.et volabo et re-
quieſcam·et reſpondet dicēs·Ecce elongaui fugiens et manſi i ſo-
litudine·quaſi dicat·ꝙ fugiēs me elongaui a mūdo. et manſi in ſo-
litudine Hoc michi dedit pennas ſicut columbe·ſ·voluntatem et

intellectum·pennis virtutū diſpoſito ad volatū columbinū.et ad
requieſcendū in foraminibꝰ petre·id ē ī vulneribꝰ xp̄i·Petra em̄
erat xp̄c·Et nōne iſte volatꝰ admodū ꝯſolatoriꝰ·certe ſic·Naꝫ et
q̄s in dormiēdo multū ꝯſolatur·qn̄ ſomniat ſe in aere volare·

X·CONSIDERATIO·

Decima puella ſic ait triſti·Vis poſtremo ſcire quid operetur
ſolitudo·Ecce facultatem tribuit inter deos veniendi ac de-
os fiendi·Audi Senecā illuſtrē qui ne ſolitarij vacare otio.et nō
clarere virtutū exercitio pſumant.de otio ꝯtēplatōis intendēs ſic
dicit·Amplectendum eſt otiū qđ inter deos agitur·qđ deos facit·
ſꝫ forte ꝯquereris virtuteꝫ abſcondi·ſ·in ſolitudine.et ſequit᷑. nul
la virtus latet.et latuiſſe non ē ipiꝰ damnū·hec ſeneca·quēadmo-
dum et prius recitatur·et ꝙ dicit nulla virtus latet.hoc nimirum
magis fideliter ꝙ̄ gentaliter ſic poteſt intelligi.ꝙ·ſ.ſi etiaꝫ virtus
lateret in hoc mundo:non tn̄ lateret ſimpliciter·ſꝫ pateret ī celo·
patet em̄ regi glorie in celi palatō·Qꝫ vero dicit amplectendū eſt
otiū,qđ inter deos agitur·hoc videt᷑ dicere ꝓpter otiū cōtempla-
tōnis·qua potiſſime in ſolitudine dijs appropinq̄tur·dū ſolitari-
uſ leuat ſe ſup·ſe.ſ·ſup humana extendēſ ſe ad immortalia·qđ qui-
dem et ille mūdi phꝰ·ip̄e areſtotiles fieri docet·ad imortalia aūt
inquit·id eſt ad diuina mortale enim ſepat nos a dijs.vt dicit ille
porphiriꝰ·Qꝫ v̄o dicit ſeneca·ꝙ amplectendū eſt otiū qđ etiā deos
facit.hoc quidem ſape videtur illud pſaſmigp̄hi·ego dixi dij eſtis:
et filij excelſi omnes·

XI·CONSIDERATIO·

Undecima puella ſic ait·Audi ex patrū libro de meditatōibus
duodecim anacharitaꝝ quid duodecimꝰ ad alios eſt locu-
tus·Vos inquit patres celeſtem ꝯuerſatōeꝫ habentes.celeſtē etiā
ſapientiā poſſidetiſ·nihil miꝝ eleuatos vos opibꝰ video et ſupio-
ra ſectantes·quid dicā·virtute em̄ etiā tranſpoſiti eſtis ſup terram.
vos metipſos ex toto alienantes ab ea·quid dicam·Vos terrenos
angelos et celeſtes homines dicens non peccauerim·

Capituluꝫ decimūſeptimum continens conſolatōnes ſup odio
et inimicicia·

Decimoſeptimo poſt premiſſa ſepedictam dominaꝫ cō-
ſolatricem adijt triſtis alius·cui de materia premiſſi
capituli querulanti pro conſolatōne mox adiunxit q̄-
tuor puellas·

I·CONSIDERATIO·

Prima puella ad triſtē ſic ait·Tu ꝯq̄reris eſſe te exoſum ac inimi-
cicias patientē·Sed tu inde nō turberis·magis aūt gaudeas·
meliꝰ em̄ ꝑ hoc implebis illud ꝯſiliū dn̄i·Diligite inimicos vrōſ·
quippe niſi eſſet qui te haberet odio.inimicū nō haberes·quē ha-
bere admodum eſt ſalubre·Is nanqꝫ eſt tibi exercitio·Is eſt tibi

excellentioꝝ meritoꝝ occaſio. Nōne memoꝛ es verbi dñi dicētis Si diligitis eos ꝗ vos diligunt. quā mercedē habebitis? Nōne et ethnici hoc faciūt. benefacite eis qui vos oderūt. Sane ſi a pluribus culpa tua exigente haberis odio. facilioꝛ culpe fit remiſſio, et levioꝛ punitio. Si vero nō exigente culpa. ipius dei maioꝛ erit ad te ſanctoꝝūqꝫ affectio, et quā tandē cōſequeris maioꝛ tibi debetur merces in celo. Nimiꝝ ꝑmiſſum dei ꝯſiliū nō oꝛdinatᷣ ad noxaꝫ. ſꝫ ad coronā. ſed ad gloriā ſempiternam. ſꝫ ad pſentem quoqꝫ laudeꝫ tuā. Ex hijs dilucide patet ꝙ plus ꝯfert homini inimicoꝝ odium. ꝙ dilectio amicoꝝ. Radix quidē eſt omnis boni. et per cōſequens multiplicis quod quis ex pſecutōnibus ꝯſequi poteſt. Cuiꝯ boni qualitas et multiplicitas eſt ſupra ꝑ ſodales meas euidentius declarata.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad triſtem ſic ait. Exoſus es ut cōquereris. vl hoc eſt ꝓpter carentiā virtutū. vł ꝓpter zelū iuſticie et fidei. Si ꝓpter carentiā virtutū et facta iniuſta. valet tibi hac de cauſa, exoſum eſſe, vt qꝛ faciliꝯ coꝛrigeris. et ad coꝛrectōeꝫ tuā magis conaberis. tum. qꝛ ꝑ hoc humiliaris. et vel ꝓ parte puniris. et pena futura minuitur. Porro ſi ꝓpter zelum iuſticie, et maxime fidei cōtranū ſentientibꝯ ſis exoſus. iure poteris dici martir. Cur autē hoc? Profecto ex eo ꝙ ꝓpter fidem, aut ꝓpter iuſticiā occideris. ſi verū eſt hoc dictū magni patris. Qui odit fratrē ſuuꝫ homicida eſt. nec tñ odiēs fratrē dici poſſet homicida. niſi ille qꝫ odiret occideretᷣ. et ꝑ conſequens exoſus multis a multis vł multotiens occideretᷣ. Martirij aūt gloria coꝛam deo et angelis non eſt ꝑua.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad triſtem ait. ꝙ nichilū curare debeas ꝙ odiriſ exemplo ſenece. de hoc ipm audi ſenecā. Nunꝙ inquit volui placere populo. nam que ego ſcio nō ꝓbat populus. qd ꝓbat populus ego neſcio. quis eñ placere poteſt cū non placet virtꝯ malł artibꝯ popularis fauoꝛ loquitᷣ. ſimilem te illis facias oꝑtet. alioquin nō ꝓbabunt niſi angnouerint. Multo aūt magis ad rem ꝑtinet qualis tibi videaris. ꝙ qualis alijs. Si te intrante clamoꝛ et plauſus obſtrepuerint, ſi femīe puerıqꝫ laudauerint. quid ni. ego tui miſerioꝛ cū ſcientia que via ad iſtum fauoꝛem ducit.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad triſtem ait. Aduerto ꝙ velles multis placere. Sꝫ ꝯtra hoc. Audi illuſtrē ſenecā. Non multis inquit placeas. ſꝫ qualibet ſtude. maximū in eo vitiū eſt qui nō vult melioribus placere. ſed pluribꝯ. hec ſeneca. Igitᷣ multo maius vitium eſt atqꝫ ſtulticia paucioꝛibꝯ atqꝫ deterioꝛibus placere velle exiſtentibus. ſ. in hoc mundo. ex qua quideꝫ volūtate natū eſt ſequi in infinituꝫ pluribus atqꝫ melioꝛibꝯ in celo. ſ. exñtibus vł diſplicere. vł ſaltem placere minus. Nā et paulus dixit. Si hominibus placereꝫ

xp̄i ſeruus non eſſem. Nec obſtat ꝙ in ꝯtrarium dici poſſet dilectꝰ
deo et hominibus. Nam id quod dicit apoſtolꝰ. Si hominibꝰ pla-
cerem. hoc in ſenſu dictū ſcito, quo nonnunq̄ꝫ homines ſumus non
angeli. Iuxta illud ſciant gentes quoniā hoīes ſunt. qđ ad illum
referendū eſt intellectum quo dr̄. homo cū in honore eſſet. non in-
tellexit. ꝯparatus eſt iumentis inſipientibꝰ. et ſimilis factꝰ eſt illis
Quod vero dictū eſt dilectus deo et hominibꝫ. ad illū eſt intelle-
ctum referēdum. quo ſcđm mūdi ſapientez. hominuꝫ genꝰ arte et
rōnibus viuit. et quo ſcđm eos homo eſt animal rōnale. qđ quidē
rōnale a mortalibꝰ ſeꝑat exiſtēs nobis et dijs cōmune. Quid igit᷑
miri ſiq̄s dilectus eſt deo et hominibꝰ in eo qđ habet cū dijs cōe.
in eo quo etiā ſcđm doctrinam mundane ſapientie extendit ſe ſuꝑ
humana ad immortalia et diuina. Iā quodamō ꝑ differentiā hm̄oi
a mortalibꝰ ſeꝑatus. et quodamodo deificatꝰ. cōcordat illud aug
de joh̄e euangeliſta. Nec eſt ſapientia que in cor hoīs nō aſcendit
et q̄uo aſcendit in cor johannis. Dici p̄t ꝙ iam homo nō erat. ſꝫ an-
gelus eſſe cepat. magis autē ꝯcordat dictuꝫ damiani qui dicit de
eodem. Deificatus deificantem intrauit in deum. Sed et mundi ſa-
piens p̄miſſis in hoc etiā ꝯcordat ꝙ dicit. ꝙ hoīes dij fieri dicūt᷑
ꝑpter virtutis excellentiam.

Explicit octauꝰ liber de ꝯſolatōne theologie. Incipit liber no-
nus ꝯtinens ꝯſolatōnum remedia oportuna ꝯtra illa turbatiua q̄
opponuntur delicijs et voluptati.

Capitulum primum ꝯtinēs conſolationes ſuꝑ carentia volu-
ptatis et deliciaꝝ. ſeu vite voluptuoſe et delicioſe.

Nono principaliter quindecim triſtibꝰ ad ſupradictaꝫ
dn̄am ꝯſolatricem accedentibꝫ. primo omnium vnus
ex eis eideꝫ de voluptatis et deliciaꝝ. ſeu vite volu-
ptuoſe et delicōſe carētia nō ſine triſticia ē ꝯqueſtus.
at illa de puellis ſe ꝯcomitantibus vndecim ꝓ ipius
conſolatōne prouidit.

I. CONSIDERATIO.

Prima itaqꝫ puella ad eundē triſtem ſic ait. O homo cur appe-
tis non bona. de quoꝝ carentia triſtaris. Vis ſcire ꝙ illa non
ſint bona. Audi queādmod et ſupiꝰ ſoror mea īduxit illuſtrē Sene-
cā hᵒ pulcre deducentē. Aut iſta inq̄t bona nō ſunt q̄ vocant᷑. aut
hō felicior deo ē. q̄ em̄ nobis bona videt᷑ nō habꝫ in vſu deꝰ. nec
em̄ libido ad illū. nec epulaꝝ lauticia. icredibile aūt ē bona deo
deeſſe. Hoc ip̄m argum̄tū ē bona nō eſſe q̄ deo deſunt. Adde ꝙ mł-
ta q̄ bona videt᷑ aīalibuſ q̄ꝫ hoī pleniora ꝯtingūt. Illa cibo auidiꝰ
vtunt᷑. venere nō eque fatigant᷑. virium illis maior ē firmitas. ſe-
quit᷑ vt multo feliciora ſunt hoīe. nam ſine neq̄cia, ſine fraudibus
degūt. fruunt᷑ voluptatibꝰ ſine vllo pudoris aut penitētie metu.